

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος

«Επίδραση των πηγών ενημέρωσης στην αποδοχή του εμβολίου έναντι του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV) : Συστηματική Ανασκόπηση»

Πούλακα Μαρία – Αποστολία

Νοσηλεύτρια Π.Ε.

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ραχιώτης Γεώργιος , Επίκουρος Καθηγητής Επιδημιολογίας και Επαγγελματικής Υγιεινής
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας , Επιβλέπων Καθηγητής
Δαπόντε Αλέξανδρος, Αναπληρωματικός Καθηγητής Μαιευτικής και Γυναικολογίας
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Μέλος Τριμελούς Επιτροπής
Χατζηχριστοδούλου Χρήστος, Καθηγητής Υγιεινής και Επιδημιολογίας Πανεπιστημίου
Θεσσαλίας , Μέλος Τριμελούς Επιτροπής.

Λάρισα, 2014

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

Title

“The impact of the mass media in the HPV vaccination among the Greek and Cyprian Population: A Systematic Review.”

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6-7
ABSTRACT	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9-11

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Επιδημιολογικά Στοιχεία.....	12-15
1.1 Η επιδημιολογία του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας	12
1.2 Πόσο συνηθισμένος είναι ο ιός;	12-13
1.3 Τι αντιπροσωπεύει η σχέση ιού - καρκίνου;	13-15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Λίγα λόγια σχετικά με τον HPV ιό.....	15-20
2.1 Περιγραφή του ιού.	15-17
2.2 Οι μηχανισμοί δράσης του ιού.....	17-18
2.3 Κάπνισμα και HPV.....	18
2.4 Πως μεταδίδεται ο ιός;	18-19
2.5 Ηλικίες που προσβάλλει	19-20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Εμβόλια.....	20-25
3.1 Εμβόλια	20-21
3.2 Δοσολογία εμβολίων.....	21-22
3.3 Υπολογισμένη μελλοντική προστασία.....	22
3.4 Πιστότητα και Αξιοπιστία Εμβολίων.....	22-23
3.5 Πιθανές Παρενέργειες Εμβολίων.....	23-24

3.6 Ελλάδα και Εμβόλια.....	24-25
3.7 Παγκόσμια εμβολιαστική κάλυψη.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Εμβόλιο.....	26-28
4.1 Ο ρόλος των ΜΜΕ.....	26-27
4.2 Η ενημέρωση των γονέων	27-28
<u>ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ</u>	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΚΟΠΟΣ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ.....	30-31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	32-57
3.1 Η Διάκριση των Άρθρων σε Τύπους.....	32-35
3.2 Περιγραφικά Στοιχεία – Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	35-36
3.3 Περιγραφική Ανάλυση ανάλογα με τον Τύπο του άρθρου.....	36-38
3.4 Περιγραφική Ανάλυση σχετική με την Αναδημοσίευση των άρθρων.....	38-41
3.5 Περιγραφική Ανάλυση των άρθρων που είναι Υπέρ / Κατά / Ουδέτερα όσον αφορά το εμβόλιο.....	42-43
3.6 Συσχέτιση των τύπων των άρθρων με το χαρακτηρισμό του ως υπέρ κατά ουδέτερο.....	43-46
3.7 Περιγραφική Ανάλυση Χρονολογιών.....	46-50
3.8 Επιμέρους περιγραφική ανάλυση κύριων εφημερίδων.....	50-56
3.9 Σχολιασμός Αποτελεσμάτων Εφημερίδων.....	56-57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	58
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>.....	59-62

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της εκπόνησης της Διπλωματικής μου Διατριβής, η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών « Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, θα ήθελα ειλικρινά να ευχαριστήσω όλους εκείνους που συνέβαλαν στην πραγματοποίησή της.

Πιο συγκεκριμένα, αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Επιβλέπων Καθηγητή μου Ραχιώτη Γεώργιο, Επίκουρο Καθηγητή Επιδημιολογίας και Επαγγελματικής Υγιεινής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, για την πολύτιμη καθοδήγηση και βοήθεια που μου προσέφερε από την αρχή δημιουργίας της Διπλωματικής μου Εργασίας έως και το πέρας της υλοποίησής της. Επιπροσθέτως, θα ήθελα να τον ευχαριστήσω για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε καθ' όλη την πορεία της.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας», που χάρη στις πολύτιμες γνώσεις που μου έχουν μεταλαμπαδεύσει κατάφερα να φέρω εις πέρας τις απαιτήσεις που είχε για την εκτέλεσή της η Διπλωματική μου Διατριβή.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την ανεκτίμητη και αμέριστη βοήθεια και υποστήριξη που μου προσφέρει όλα αυτά τα χρόνια και να αφιερώσω την παρούσα εργασία σε αυτήν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός

Ο σκοπός της παρούσης εργασίας ήταν η εκτίμηση της στάσης των Μέσω Μαζικής Ενημέρωσης έναντι του εμβολιαστικού σχήματος (Gardasil , Cervarix) που έχει ως στόχο την προστασία του γυναικείου πληθυσμού από συγκεκριμένα στελέχη του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV).

Υλικό – Μέθοδος:

Για την υλοποίηση του παραπάνω σκοπού η μέθοδος που επιλέχθηκε ήταν η ανασκόπηση του διαδικτύου και συλλογή από αυτό όσο το δυνατόν περισσότερων άρθρων που έφεραν αναφορές σχετικά με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Το υλικό που συλλέχθηκε έφτασε μετά από ξεκαθάρισμα τα 1,007 άρθρα. Το υλικό αυτό εισάχθηκε στο πρόγραμμα IBM SPSS statistical program 21' για περαιτέρω ανάλυση.

Αποτελέσματα:

Η ανάλυση των 1,007 άρθρων έδειξε ότι η πλειονοψηφία των άρθρων δηλαδή το 80,6% του συνόλου τους είναι υπέρ του εμβολίου και υποστηρίζει θετικά τον εμβολιασμό έναντι των στελεχών του ιού HPV με τα δύο εμβόλια του Gardasil - τετραδύναμο εμβόλιο και του Cervarix - διδύναμο εμβόλιο. Η ανάλυση έδειξε επίσης και άλλες σημαντικές πληροφορίες όπως είναι το γεγονός ότι οι ιστότοποι έχουν τις περισσότερες δημοσιεύσεις άρθρων με αναφορές στα συγκεκριμένα εμβόλια με αριθμό δημοσιευμένων άρθρων 428. Τέλος πραγματοποιήθηκε μία επιμέρους ανάλυση στις πιο δημοφιλείς ελληνικές εφημερίδες (ηλεκτρονικής και έντυπης μορφής) που θεωρούνται οι εφημερίδες Τα Νέα, Το Βήμα, Η Ελευθεροτυπία, Το Πρώτο Θέμα, Η Καθημερινή και Το Έθνος . Η συγκεκριμένη ανάλυση έδειξε ότι η πλειονοψηφία, δηλαδή τα 33 από τα 26 άρθρα αυτών των κύριων εφημερίδων, ήταν υπέρ των εμβολίων.

Συμπεράσματα:

Από την πραγματοποίηση των παραπάνω αναλύσεων, είναι προφανές ότι η πλειονοψηφία των άρθρων που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο είναι υπέρ του εμβολίου κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Από τα συγκεκριμένα αποτελέσματα και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι γνωρίζουμε μέσα από τη βιβλιογραφία ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης μπορούν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη, καταλήγουμε στο παρακάτω συμπέρασμα. Συμπεραίνουμε δηλαδή από την συγκεκριμένη μελέτη ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης δύναται να έχουν θετική επίδραση στον Ελληνικό και Κυπριακό πληθυσμό, μεταξύ των ετών 2002 και 2014 (έως αρχές Αυγούστου) σχετικά με την ανάληψη χορήγησης των εμβολίων κατά του καρκίνου του τραχήλου της Μήτρας, Gardasil και Cervarix.

Λέξεις – Κλειδιά:

Εμβόλιο HPV, Άρθρα για εμβόλιο HPV, Εμβόλιο HPV παρενέργειες, Εμβολιασμός κατά του hpn, Εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας + Παρενέργειες, Cervarix εμβόλιο, Θεραπεία κατά του HPV, Gardasil εμβόλιο + παρενέργειες, Gardasil Ελλάδα.

ABSTRACT

Objective:

The objective of this study was to evaluate the position of the Mass Media as regards the hpv vaccination, in the Greek and Cyprian population.

Methods:

For the actualization of this objective, the method selected was searching and finding from the internet, articles that mentioned the hpv vaccines. The sample collected after the searching was about 1,007 articles – stories. That sample was imputed in the IBM SPSS statistical program 21' for further analysis.

Results:

The analysis showed that the majority of the 1,007 articles found, 80, 6 %, were positive to the hpv vaccination with the two vaccines Gardasil and Cervarix. The analysis also demonstrated more useful results one of which is the fact that the category of the articles “sites” numbered 428 articles, which accounts for the majority of all the articles. Moreover, a further analysis took part among the articles of the category “newspapers”, but included only the mainstream newspapers. In Greece the mainstream newspapers are The “Nea”, The “Vima”, The “Proto Thema”, The “Kathimerini” and The “Ethnos”. That review showed that among the 33 articles founded in these mainstream newspapers, the 26 articles were positive for the hpv vaccination.

Conclusions:

From the study below it appears that the majority of the articles found in the internet were positive against the hpv vaccination. These results in conjunction with what we already know from the bibliography references about the impact that the mass media might have in the populations' opinion, leads to the following conclusion. This study has showed that mass media can have a positive impact in the Greek and Cyprian population, between 2002 and 2014, regarding the up taking of the hpv vaccination.

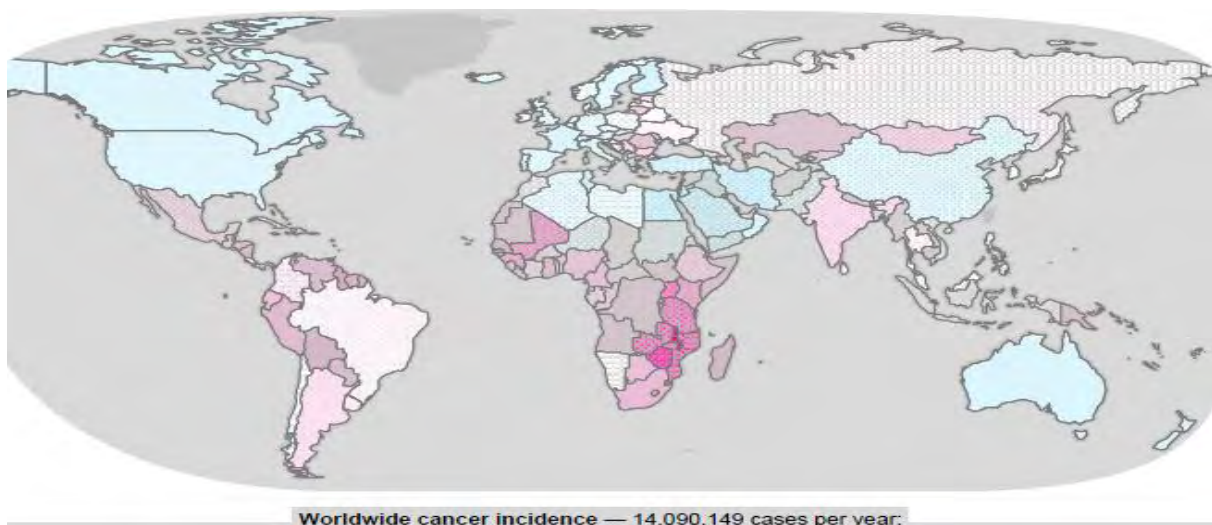
Keywords:

HPV vaccine, articles for the HPV vaccine, HPV vaccine and side effects, vaccine for the protection of the cancer of cervix, Gardasil and Greece, HPV vaccination.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

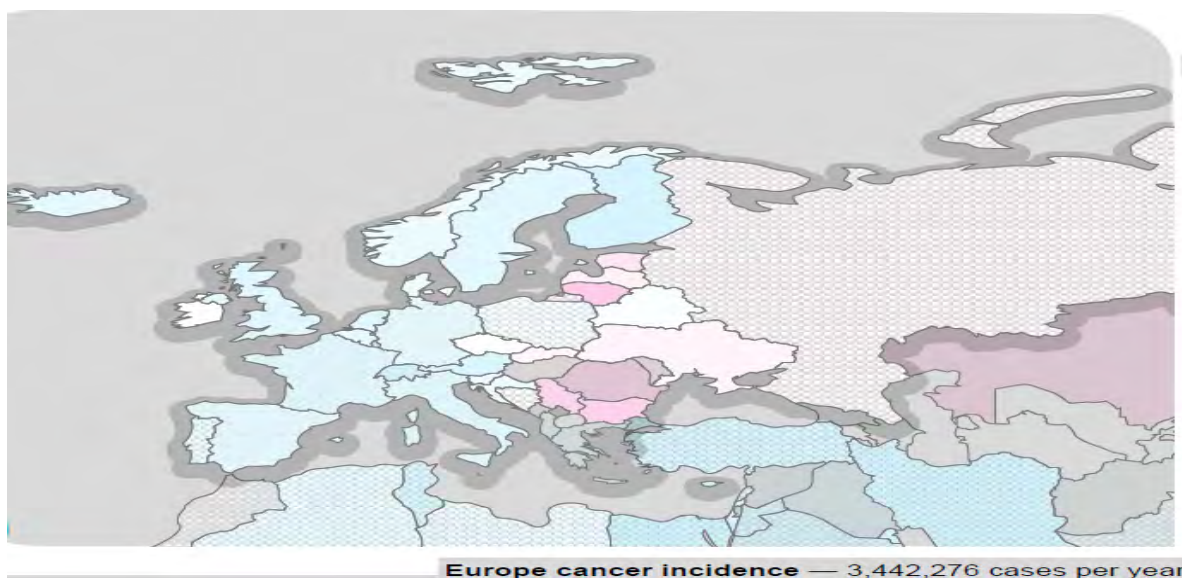
Ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας αποτελεί ακόμη και σήμερα έναν από τους κυριότερους τύπους καρκίνου που προσβάλλουν το γυναικείο φύλο αλλά και μία από τις σημαντικότερες αιτίες θανάτου παγκοσμίως. Στην Ευρώπη, σύμφωνα με τον οργανισμό Cancer Research του Ηνωμένου Βασιλείου, ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας αποτελεί τον 6^ο πιο συχνό καρκίνο μεταξύ των γυναικών και τον 16^ο πιο κοινό τύπο καρκίνου σε σχέση με τους υπόλοιπους τύπους. Έχει υπολογιστεί ότι περίπου 58,400 νέες περιπτώσεις ασθενών έχουν διαγνωστεί με καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας μέσα στο 2012. Στον παγκόσμιο πληθυσμό ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας αποτελεί τον 4^ο πιο κοινό τύπο καρκίνου ανάμεσα στις γυναίκες. Αποτελεί επίσης τον 7^ο πιο κοινό τύπο καρκίνου ανάμεσα σε όλους τους τύπους καρκίνου παγκοσμίως, απαριθμώντας περισσότερες από 527,000 καινούργιες περιπτώσεις διαγνωσμένες μέσα στο 2012. Όσον αφορά την Ευρώπη το 2012 βρέθηκε ότι η χώρα με τα συχνότερα περιστατικά καρκίνου του τραχήλου της μήτρας ήταν η Ρουμανία, ενώ η χώρα με τα πιο σπάνια περιστατικά καρκίνου του τραχήλου της μήτρας ανά 100,000 άτομα ήταν η Ελβετία. [1]

Στον παρακάτω παγκόσμιο χάρτη (Εικόνα 1.1) φαίνεται η επίπτωση του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας σε παγκόσμια κλίμακα για το 2012. Οι χώρες που για το 2012 εμφάνισαν πολλά περιστατικά καρκίνου του τραχήλου της μήτρας είναι οι χρωματισμένες με το έντονο ροζ χρώμα, ενώ οι χώρες με λίγα περιστατικά καρκίνου ανά 100,000 άτομα είναι οι ζωγραφισμένες με αχνό γαλάζιο χρώμα. Για το λόγο αυτό στο χάρτη περιλαμβάνεται ένα χρωματικό φάσμα που ξεκινάει από έντονο ροζ χρώμα το οποίο δηλώνει τις χώρες με αυξημένο αριθμό περιστατικών καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και φτάνει μέχρι και αχνό γαλάζιο χρώμα, το οποίο δηλώνει τις χώρες με μειωμένο αριθμό περιστατικών καρκίνου του τραχήλου της μήτρας ανά 100,000 άτομα.

Εικόνα 1.1(<http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/world/incidence/#By>)

Στον παρακάτω χάρτη (Εικόνα 1.2) αντίστοιχα όπως και στον προηγούμενο παρουσιάζεται η επίπτωση του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας πιο αναλυτικά στις χώρες της Ευρώπης για τη χρονιά 2012. Ο χρωματισμός είναι αντίστοιχος του παγκόσμιου χάρτη, με έντονο ροζ χρώμα δηλώνονται οι χώρες που εμφανίζουν αυξημένες περιπτώσεις καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας και αντίστοιχα το χρωματικό φάσμα καταλήγει στο αχνό γαλάζιο όπου συμβολίζονται οι χώρες με τις λίγες περιπτώσεις καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Με μία γενική εκτίμηση, φαίνεται ότι στην Ευρώπη ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας δεν εμφανίζει πολύ αυξημένο αριθμό περιστατικών, σε σύγκριση με τον παγκόσμιο πληθυσμό και κυρίως με τις χώρες της Κεντρικής και Νότιας Αφρικής.

Εικόνα 1.2 (<http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/world/incidence/#By>)

Στη σύγχρονη εποχή ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας θεωρείται ένας από τους πιο εύκολα θεραπεύσιμους καρκίνους υπό την προϋπόθεση να προηγηθεί η έγκαιρη ανίχνευση του. Σήμερα είναι δυνατή η έγκαιρη διάγνωσή του, εξαιτίας της εισαγωγής στον προληπτικό έλεγχο απλών διαγνωστικών μεθόδων προσβάσιμων από μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού. Μία από αυτές τις μεθόδους γνωστή σε μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού σήμερα, είναι το τεστ Παπανικολάου ή αλλιώς ο κυτταρολογικός έλεγχος κολποκυτταρικού επιχρίσματος. Πρακτικά είναι μία μέθοδος αποτελεσματική, οικονομική και όχι επίπονη για την γυναίκα. Για το λόγο αυτό ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας μπορεί να θεωρηθεί ένας από τους πιο εύκολα ελεγχόμενους και περιοριζόμενους καρκίνους των τελευταίων χρόνων.

Τα τελευταία χρόνια, λόγω της ολοένα και αυξανόμενης προόδου στην ιατρική επιστήμη, ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας έχει ανακαλυφθεί ότι συνδέεται με την παρουσία ενός ιού, του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων ή αλλιώς του ιού HPV. Ο συγκεκριμένος ιός έχει μεγάλη ποικιλομορφία και διακρίνεται σε ένα μεγάλο αριθμό τύπων – στελεχών πολλών από τους οποίους είναι ογκογόνοι.

Πιο συγκεκριμένα τα ογκογόνα στελέχη του ιού είναι αυτά που ως επί το πλείστον συνδέονται με την ανάπτυξη καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας της γυναίκας. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος ιός συνδέεται και με την ανάπτυξη καλοηθών όγκων στην πρωκτογεννητική περιοχή της γυναίκας τα λεγόμενα γεννητικά κονδυλώματα.

Σήμερα μετά από 30 χρόνια έρευνας υπάρχουν διαθέσιμα προς ευρεία χρήση τα πρώτα εμβόλια κατά του καρκίνου τραχήλου της μήτρας. Τα συγκεκριμένα εμβόλια έχουν ως σκοπό να προστατεύσουν την γυναίκα από τη μόλυνση με δύο από τα πιο ογκογόνα στελέχη του ιού το 16 και 18, ενώ το ένα από αυτά το Gardasil έχει ως στόχο και την πρόληψη από δύο από τα πιο κοινά στελέχη το 11 και το 6 που ευθύνονται για την πρόκληση των γεννητικών κονδυλωμάτων. Η πιστότητα των εμβολίων με το πέρασμα των χρόνων ολοένα και αυξάνεται, αλλά η επιτυχία της εμβολιαστικής κάλυψης έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να επηρεαστεί από πολλούς παράγοντες.

Είναι πλέον αποδεδειγμένο μετά από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σε παγκόσμια κλίμακα, ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση του κοινού και επιπλέον μπορούν να επηρεάσουν τη γνώμη του ακόμα και σε θέματα υγείας [2, 3]. Επιπρόσθετα, πολλοί άνθρωποι σήμερα εμπιστεύονται το διαδίκτυο για την ενημέρωσή τους ακόμα και σε θέματα υγείας. Είναι γεγονός επίσης ότι τα θέματα όπως αυτά που σχετίζονται με την εφαρμογή του εμβολίου κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας αποτελούν θέματα επικαιρότητας για τα ΜΜΕ, κυρίως επειδή κεντρίζουν το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού.

Αυτό που δεν γνωρίζαμε μέχρι σήμερα όσον αφορά τον Ελληνικό και τον Κυπριακό πληθυσμό, είναι η άποψη που έχουν τα ΜΜΕ σχετικά με το συγκεκριμένο εμβόλιο και πώς αυτά το παρουσιάζουν. Κάτι τέτοιο θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο, αφού αποδεδειγμένα τα ΜΜΕ είναι ένας από τους παράγοντες που επηρεάζουν τη γνώμη και επιδρούν στις αποφάσεις του κοινού. Έτσι είναι εφικτό μέσα από αυτή την εργασία να μπορεί να περιγραφεί πιο ξεκάθαρα η στάση τους.

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο Ι^ο : Επιδημιολογικά Στοιχεία

1.1 Η επιδημιολογία του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας

Είναι παράδοξο το γεγονός ότι στην σύγχρονη εποχή παρά τη ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη, επιστημονική πρόοδο και την εισαγωγή στην ιατρική πράξη, έγκυρων διαγνωστικών μεθόδων όπως είναι το Test Παπανικολάου αλλά και άλλων, που στοχεύουν στην έγκαιρη ανίχνευση και στην αποτελεσματική θεραπεία των πρώιμων αλλοιώσεων στον τράχηλο της μήτρας, για την αποφυγή ανάπτυξης κακοηθών νεοπλασιών στη γυναίκα, ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας να αποτελεί ακόμα και σήμερα τη δεύτερη πιο συχνή κακοήγη νόσο μετά τον καρκίνο του μαστού στον κόσμο.

Ιδιαίτερα, σε χώρες αναπτυσσόμενες όπως αυτές της Αφρικής και της Νοτιοανατολικής Ασίας όπου υπάρχει μεγαλύτερη δυσκολία για την άμεση πρόσβαση του πληθυσμού στις υπηρεσίες της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, κυρίως για λόγους κοινωνικοοικονομικούς όπως είναι το χαμηλό εισόδημα των ανθρώπων, οι ηθικές προκαταλήψεις των κοινωνιών σχετικά με την θέση της γυναίκας κ.α., ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας αποτελεί την πρώτη αιτία θανάτου από καρκίνο στο γυναικείο πληθυσμό. Όσον αφορά την Ευρώπη υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο εισάγονται 60,000 νέες περιπτώσεις ασθενών με καρκίνο στον τράχηλο της μήτρας, ενώ 30,000 περιπτώσεις ασθενών περίπου κάθε χρόνο καταλήγουν από αυτή την αιτία.[4] Μετά την πάροδο πολλών ετών μελέτης και έρευνας γύρω από το συγκεκριμένο ζήτημα, επιτεύχθηκε μία πολύ σημαντική ανακάλυψη για τον τομέα της υγείας. Ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα των τελευταίων χρόνων αποτελεί η ανακάλυψη ενός από τους κύριους παράγοντες που υπό την παρουσία του δύναται να αναπτυχθεί καρκίνος στον τράχηλο της μήτρας της γυναίκας. Ο παράγοντας αυτός είναι η μόλυνση του γυναικείου πληθυσμού από τον ιό Human Papilloma Virus (HPV).[5]

1.2 Πόσο συνηθισμένος είναι ο ιός;

Δείχνει να αποτελεί ένα από τα πιο συχνά θέματα συζήτησης, που σχετίζονται με την υγεία, μεταξύ των εφήβων αλλά και των ενήλικων ατόμων σήμερα. Είναι πλέον γεγονός, ότι ο ιός των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV) αντιπροσωπεύει έναν από τους πιο διαδεδομένους, σεξουαλικά μεταδιδόμενους ιούς της σύγχρονης εποχής αποσπώντας το έντονο ενδιαφέρον τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών, κυρίως μετά τα τελευταία χρόνια που η εκτενέστερη μελέτη των χαρακτηριστικών του μορίου του, οδήγησε στην ανακάλυψη ότι διαθέτει ιδιότητες που μπορούν να έχουν βλαβερές επιπτώσεις στον άνθρωπο. Ο HPV αντιπροσωπεύει έναν αρκετά κοινό ιό και υπολογίζεται ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος των σεξουαλικά ενεργών ανδρών και γυναικών παγκοσμίως θα έχει την ευκαιρία κάποια στιγμή στη ζωή του να έρθει σε επαφή με τον συγκεκριμένο ιό.[6]

Σήμερα, μετά το πέρας 30 περίπου ετών εκτενέστερης μελέτης και ανάλυσης του HPV και κυρίως μετά τον εντοπισμό των βλαπτικών ιδιοτήτων του ιού και των επιδράσεων που έχουν αυτές στον άνθρωπο, έχουν γίνει σημαντικές ενέργειες, από τους διαφόρους υγειονομικούς φορείς πολλών χωρών του σύγχρονου πολιτισμού, που στοχεύουν στον περιορισμό της μετάδοσης του και στη θεραπεία των βλαβών που προκαλεί. Αυτές οι ενέργειες έχουν επιτευχθεί λόγω της ολοένα και αυξανόμενης γνώσης που διαθέτουν σήμερα οι επιστήμονες υγείας σχετικά με τα χαρακτηριστικά του ιού, του τρόπου μετάδοσής του και των τρόπων πρόληψης και θεραπείας του ατόμου από αυτόν. Στις αναπτυγμένες χώρες επίσης οι άνθρωποι και ιδίως οι γυναίκες είναι πιο ευαισθητοποιημένες σήμερα σε θέματα υγείας και επιδιώκουν το καλύτερο για την υγεία τους.

Αυτό που αξίζει να σημειωθεί κυρίως όσον αφορά τον HPV είναι η σχέση του με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Στην Ελλάδα χάρη στην έντονη ενημέρωση του πληθυσμού από διαφόρους φορείς όπως είναι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οι υγειονομικοί φορείς αλλά και άλλοι, έχει επιτευχθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τον ιό και η γνώση της σχέσης που έχει με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας.

1.3 Τι αντιπροσωπεύει η σχέση ιού - καρκίνου;

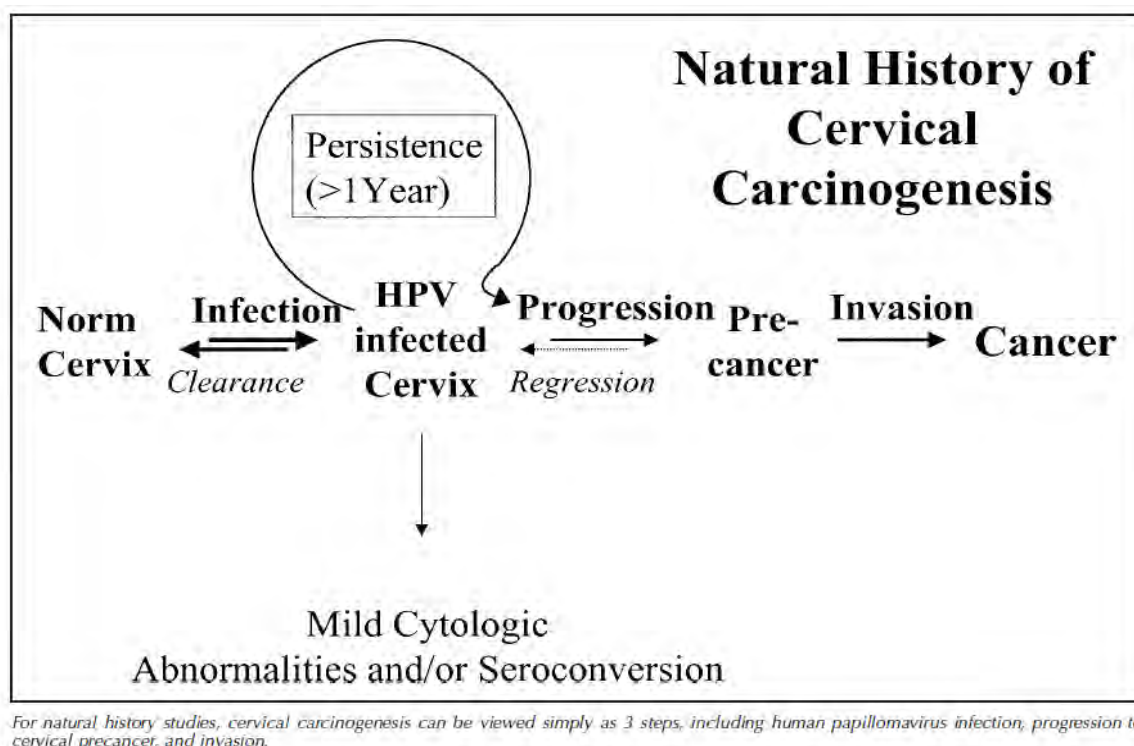
Αν και η σχέση αλληλεπίδρασης του HPV με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας στις γυναίκες είναι σήμερα γεγονός, ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας παρόλα αυτά δεν αναπτύσσεται σε όλες τις γυναίκες που θα έρθουν σε επαφή με τον ιό. Έχει παρατηρηθεί ότι στις περισσότερες περιπτώσεις των ατόμων που μολύνονται από τον ιό, υπάρχει απουσία συμπτωμάτων και η λοίμωξη που είναι συνήθως παροδική, υποχωρεί από μόνη της μέσα σε ένα μικρό χρονικό διάστημα. Στατιστικά έχει υπολογιστεί ότι το 70% των νέων λοιμώξεων υποχωρούν μέσα σε ένα χρόνο ενώ το 90% υποχωρούν εντός 2 ετών.[7] Κάτι τέτοιο είναι ένα πολύ θετικό στοιχείο στην έκβαση της μόλυνσης στο μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων από τον HPV και δείχνει την ικανότητα του ανθρώπινου ανοσιακού συστήματος να προστατεύεται και να αντιμετωπίζει τους διαφόρους εισβολείς που απειλούν την φυσιολογική λειτουργία του.

Πιο συγκεκριμένα, όταν μία γυναίκα έχει μολυνθεί από τον ιό, μπορεί να εμφανίσει στον κυτταρολογικό της έλεγχο (test – pap), μη φυσιολογική ανάπτυξη κυττάρων κατά τρόπο που να δηλώνει ένδειξη HPV λοίμωξης. Στις περισσότερες όμως των περιπτώσεων, αυτά τα συμπτώματα σε ένα χρονικό διάστημα 6 με 24 μηνών υποχωρούν επειδή το ανοσοποιητικό σύστημα του οργανισμού της γυναίκας καταφέρνει και τα καταπολεμεί, καθαρίζοντας έτσι τον οργανισμό της από τον ιό. Κατά συνέπεια, σε ένα επαναληπτικό κυτταρολογικό έλεγχο που θα πραγματοποιήσει συνήθως αυτά τα σημεία θα έχουν εξαφανιστεί. Το χρονικό διάστημα που υπολογίζεται να επιτευχθεί καθαρισμός των μη φυσιολογικών κυττάρων από τον οργανισμό της γυναίκας και επάνοδος σε φυσιολογικά επίπεδα

είναι 6 με 24 μήνες[4]. Μεγάλο πρόβλημα μπορεί να δημιουργηθεί όταν η λοίμωξη αυτή παραμένει για ένα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στο σώμα της γυναίκας χωρίς να δείχνει να υποχωρεί. Σε αυτήν την περίπτωση είναι δυνατό ο ιός να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στα κύτταρα του επιθηλίου και αλλοιώσεις στα κύτταρα του τραχήλου της μήτρας, πράγμα που μπορεί να οδηγήσει σε μελλοντική ανάπτυξη καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας.

Στο παρακάτω σχήμα (Εικόνα 2.1) παρουσιάζεται αναλυτικότερα πως η λοίμωξη από τον HPV ιό μπορεί να οδηγήσει σε ανάπτυξη καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Ουσιαστικά παρουσιάζονται σε ένα σχήμα όλα όσα ειπώθηκαν παραπάνω. Σύμφωνα με το συγγραφέα ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας λαμβάνοντας υπόψη την HPV μόλυνση μπορεί να χωριστεί σε 3 κύρια στάδια. Το πρώτο είναι αυτό της HPV λοίμωξης, το δεύτερο είναι το στάδιο προ – καρκίνου και το τρίτο στάδιο είναι αυτό του διηθητικού καρκίνου. [8]

Εικόνα 2.1: πηγή [8]

Ανεξάρτητα όμως από τις λοιμώξεις που τις περισσότερες φορές υποχωρούν από μόνες τους χωρίς να δημιουργούν συμπτώματα, έρευνες έχουν δείξει ότι εάν υπάρχει εμμένουσα λοίμωξη που να διαρκεί για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα στον οργανισμό μιας γυναίκας, αυτή μπορεί να οδηγήσει σταδιακά στην πρόκληση ανάπτυξης καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας της. Καρκίνος έχει αποδειχθεί ότι εκτός από τον τράχηλο της μήτρας μπορεί να αναπτυχθεί και σε άλλα μέρη της ευρύτερης γεννητικής, πρωκτικής και περιπρωκτικής περιοχής του σώματός μιας γυναίκας αλλά και

του άνδρα. Επιπρόσθετα, ο HPV σχετίζεται και με τη δημιουργία μικρών καλοηθών μαζών, και στα δύο φύλα, στην ευρύτερη περιοχή των γεννητικών οργάνων, που ονομάζονται γεννητικά κονδυλώματα ή αλλιώς “οξυτενή” κονδυλώματα που είναι και η επίσημη ονομασία τους.[9] Αυτά θα μπορούσαν άτυπα να κατηγοριοποιηθούν στα οξυτενή κονδυλώματα των έξω γεννητικών οργάνων και στα οξυτενή κονδυλώματα της πρωκτικής και περιπρωκτικής περιοχής.

Η συσχέτιση του ιού με την αλλοίωση των επιθηλιακών κυττάρων του τραχήλου της μήτρας και την ανάπτυξη κακοήθους νεοπλασίας έχει τεκμηριωθεί στα τελευταία χρόνια. Η ανάπτυξη καρκίνου οφείλεται κυρίως στην ύπαρξη στελεχών του ιού που είναι αποδεδειγμένα ογκογόνα. Σε μεγαλύτερο ποσοστό από το 95% των ασθενών που πάσχουν από καρκίνο του τραχήλου της μήτρας έχει εντοπιστεί η ύπαρξη αυτών των ογκογόνων στελεχών του συγκεκριμένου ιού.[10] Στην πραγματικότητα έχει γίνει ευρέως αποδεκτό, ότι ουσιαστικά είναι η μόλυνση του ατόμου με τα ογκογόνα στελέχη του ιού που ευθύνεται για την πρόκληση όλων των περιπτώσεων του καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας και των ενδοεπιθηλιακών αλλοιώσεων.[11]

Κεφάλαιο 2^ο : Λίγα λόγια για τον HPV ιό

2.1 Περιγραφή του ιού.

Εικόνα 2.2 (<http://3dciencia.com/blog/?p=329&cpag=1>)

Ο HPV περιγράφεται ως ένας δίκλωνος, δίχως περίβλημα, DNA ιός, που ανήκει στην οικογένεια των Papillomaviridae.[9] Σύμφωνα με την έρευνα που έκαναν οι de Villiers et al, 2004, παρόλο που ο ιός έχει μικρό μέγεθος γύρω στα 8kb, η βιολογία του μορίου του είναι πολύ πιο περίπλοκη. Ο

συγγραφέας τόνισε ότι οι Papillomaviruses έχουν μεγάλη ποικιλομορφία και μπορούμε να τους συναντήσουμε ως κύτταρα ξενιστές σε θηλαστικά ζώα αλλά και σε πτηνά. Στον άνθρωπο, τον μοναδικό ξενιστή που έχει μελετηθεί πιο εντατικά τα τελευταία χρόνια, οι επιστήμονες έχουν εντοπίσει περισσότερους από 100 Papillomaviruses στους οποίους έχουν δώσει το χαρακτηρισμό “τύπους” σύμφωνα με την παράδοση. Οι Papillomaviruses έχουν την ιδιότητα να προκαλούν την ανάπτυξη καλοηθών όγκων στο ξενιστή που αποικούν και πιο συγκεκριμένα συνηθίζουν να κατοικούν στο δέρμα και στο επιθήλιο των βλεννογόνων του, με ιδιαίτερη προτίμηση να προσβάλλουν κυρίως συγκεκριμένα μέρη του σώματος του. Όταν αυτοί οι καλοήθεις όγκοι προκαλούνται από συγκεκριμένους τύπους των Papillomaviruses, που είναι ογκογόνοι, τότε ενέχει κίνδυνος ανάπτυξης κακοήθειας.[12]

Σύμφωνα λοιπόν με την βιβλιογραφία, γίνεται δυνατό να καταλάβουμε ότι ο τύπος του ιού από τον οποίο θα προσβληθεί μία γυναίκα, σχετίζεται σημαντικά με το εάν θα προκληθεί ή όχι ανάπτυξη κακοήθειας στον οργανισμό της.

Μέχρι σήμερα, έχουν απομονωθεί περισσότεροι από 100 τύποι του ιού, 40 από τους οποίους μπορούν να μεταδοθούν μέσω της σεξουαλικής επαφής και 15 από τους οποίους θεωρούνται ογκογόνοι.[11] Οι 15 τύποι του ιού που είναι ογκογόνοι και κατά συνέπεια υψηλού κινδύνου για την πρόκληση ανάπτυξης κακοήθειας σε περίπτωση που κάποια γυναίκα μολυνθεί από αυτούς, είναι και αυτοί οι οποίοι μπορούν να προκαλέσουν τη μη φυσιολογική ανάπτυξη των κυττάρων στον τράχηλο της μήτρας, οδηγώντας κατ’ αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

Οι τύποι του HPV κατατάσσονται σε δύο κύριες κατηγορίες ανάλογα με το εάν συμβάλλουν στην πρόκληση καρκίνου του τραχήλου της μήτρας ή όχι. Η πρώτη κύρια κατηγορία είναι η κατηγορία υψηλού κινδύνου με χαρακτηριστικά παραδείγματα τους τύπους 16 και 18 ενώ η δεύτερη κύρια κατηγορία, είναι η κατηγορία χαμηλού κινδύνου με χαρακτηριστικά παραδείγματα τους τύπους 11 και 6 αντίστοιχα.[13] Οι τύποι υψηλού κινδύνου είναι αυτοί που έχουν συνδεθεί κυρίως με την δημιουργία και την ανάπτυξη καρκίνου του τραχήλου της μήτρας αλλά και άλλων τύπων καρκίνου στην ευρύτερη πρωκτογεννητική περιοχή. Συμπληρωματικά, οι τύποι χαμηλού κινδύνου είναι αυτοί που έχουν συνδεθεί κυρίως με ένα ευρύ φάσμα βλαβών όπως είναι οι χαμηλού βαθμού μεταλλάξεις στα κύτταρα του τραχήλου της μήτρας, η δημιουργία οξυτενών (εξωτερικών) κονδυλωμάτων και η δημιουργία υποτροπιάζουσών θηλωματώσεων στο αναπνευστικό σύστημα του ατόμου.[9]

Σύμφωνα με την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ο τύπος HPV 16 είναι μοναδικά ογκογόνος και ευθύνεται για περίπου το μισό όλων των περιπτώσεων των καρκίνων του τραχήλου της μήτρας.[8] Μέσα από επιστημονικές έρευνες έχει γίνει γνωστό ότι μία ομάδα τύπων του ιού και συγκεκριμένα οι 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 68, 69, 73 και 82, έχουν συσχετιστεί όλοι στον ίδιο ή όχι

βαθμό με τη συμβολή στην πρόκληση χαμηλού βαθμού αλλοιώσεων στα τραχηλικά κύτταρα, υψηλού βαθμού αλλοιώσεων στα τραχηλικά κύτταρα που ουσιαστικά αποτελούν τα πρώιμα στάδια καρκίνου και συμβάλλουν στη δημιουργία άλλων καρκίνων που μπορούν να αναπτυχθούν στην ευρύτερη πρωκτογεννητική περιοχή[11]. Επιπλέον, άλλες στατιστικές μελέτες έχουν δείξει ότι τα στελέχη υψηλού κινδύνου, ανευρίσκονται στο 99% των περιπτώσεων των καρκίνων του τραχήλου της μήτρας[14], ενώ στο 70% των τραχηλικών καρκίνων εντοπίζονται συγκεκριμένα τα στελέχη υψηλού κινδύνου 16 και 18[10].

Από την παραπάνω ανασκόπηση της βιβλιογραφίας γίνεται κατανοητό ότι τα κύρια στελέχη που ευθύνονται για την πρόκληση κακοηθών αλλοιώσεων στα κύτταρα του τραχήλου της μήτρας, είναι τα 16 και 18. Επίσης το 16 και 18 είναι και τα πιο κοινά στελέχη που παρατηρούνται στις περιπτώσεις ασθενών με καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Παρόλα αυτά φαίνεται να υπάρχουν και άλλα στελέχη που συμβάλλουν στην ανάπτυξη αλλοιώσεων ίσως σε χαμηλότερο βαθμό από τα στελέχη 16 και 18.

Θετικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι παρόλο που υπάρχει ισχυρή ένδειξη ότι τα στελέχη υψηλού κινδύνου του ιού HPV αποτελούν αναγκαία αιτία για την ανάπτυξη καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, ωστόσο η μόλυνση από τα συγκεκριμένα στελέχη δεν αποτελεί επαρκή αιτία, δηλαδή στην πλειοψηφία των γυναικών που θα προσβληθεί από αυτή την κατηγορία στελεχών δεν είναι βέβαιο ότι θα αναπτύξει καρκίνο του τραχήλου της μήτρας.[9, 15]

2.2 Οι μηχανισμοί δράσης του ιού

Οι μηχανισμοί τους οποίους χρησιμοποιεί ο HPV για να δράσει και να παρέμβει στους προστατευτικούς μηχανισμούς του ατόμου συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη νεοπλασίας στο τράχηλο της μήτρας αλλά και άλλων τύπων καρκίνων, έχουν γίνει πιο ξεκάθαροι τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με την Roberta Wattleworth, 2011, ο human papillomavirus (HPV) που όπως αναφέρθηκε παραπάνω, είναι ένας δίκλωνος DNA ιός, που μπορεί να προκαλέσει παρατεταμένη λοίμωξη, μόνο εάν ο ιός έχει την ικανότητα να ενσωματώνει επιτυχώς το γενετικό του υλικό σε αυτό του κυττάρου ξενιστή επεμβαίνοντας στη διαδικασία αντιγραφής του γενετικού του υλικού σε περιόδους πτώσης του ανοσιακού συστήματος του οργανισμού που προσβάλλει. Ο ιός παραμένοντας μέσα στα επιθηλιακά κύτταρα του ξενιστή παρακωλύει την ενεργοποίηση των τοπικών ρυθμιστικών μηχανισμών άμυνας και πιο συγκεκριμένα της κυτταρικής απόπτωσης, αποτρέποντας έτσι την κάθαρση των μολυσμένων κυττάρων από το επιθήλιο. Τα φυσιολογικά κύτταρα περιέχουν μία πρωτεΐνη την p53, της οποίας ο ρόλος είναι ογκοκατασταλτικός. Τα στελέχη υψηλού κινδύνου (τύποι 16 και 18) έχουν την ικανότητα να εκκρίνουν κάποιες ογκοπρωτεΐνες, τις E6 και E7 οι οποίες μαζί με την καταστολή της p53 συμβάλλουν στην παραγκώνιση της δράσης των προστατευτικών μηχανισμών των κυττάρων. Ο παραπάνω μηχανισμός από μόνος του δεν είναι ικανός να προκαλέσει την ανάπτυξη

νεοπλασίας, αλλά η παρούσα κατάσταση μπορεί να επιδεινωθεί με την παρουσία και άλλων παραγόντων όπως είναι το μεταβαλλόμενο ανοσιακό σύστημα του ξενιστή, η παρουσία χρόνιας λοίμωξης ή φλεγμονής και η υιοθέτηση επιβλαβών συνηθειών όπως είναι το κάπνισμα. [16]

2.3 Κάπνισμα και HPV

Το ότι το κάπνισμα είναι μία αιτία που συμβάλλει την ανάπτυξη καρκίνου του τραχήλου της μήτρας είναι κάτι που έχει αποδειχθεί. Αυτό που μέχρι τώρα παρέμενε ασαφές, ήταν το εάν το κάπνισμα ευθύνεται για την επιδείνωση των αλλοιώσεων των κυττάρων του τραχήλου της μήτρας σε σχέση με το εάν έχει μολυνθεί το άτομο από τον HPV.

Οι Roura et al, 2014, μέσα από μία έρευνα που έκαναν απέδειξαν ισχυρή συσχέτιση μεταξύ του καπνίσματος οποιουδήποτε τύπου τσιγάρου και επιδείνωσης της τραχηλικής ενδοεπιθηλιακής νεοπλασίας CIN 3 ή του καρκινώματος in situ και του διηθητικού καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, σε άτομα που κάπνιζαν και είχαν προηγούμενη αποδεδειγμένη HPV λοίμωξη. Υπολογίστηκε επίσης ότι η διακοπή του καπνίσματος σχετίστηκε με την κατά δύο φορές μείωση του κινδύνου αυτού.

Τα ευρήματα επιβεβαίωσαν το ρόλο του καπνίσματος στην πρόκληση ανάπτυξης καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας και έδειξαν ότι η διακοπή της συνήθειας συνδέεται με σημαντικά οφέλη για την προστασία του ατόμου από τον καρκίνο αλλά και την υγεία γενικότερα. [17] Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι είναι ευρέως γνωστό ότι το κάπνισμα συμβάλλει στην επιδείνωση πολλών τύπων καρκίνου πέρα από τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Κατά συνέπεια, η διακοπή του καπνίσματος σίγουρα θα ωφελήσει κατά πολύ την υγεία του πληθυσμού. Για το λόγο αυτό, κρίνεται απαραίτητο ειδικά οι Έλληνες να καταφέρουν να περιορίσουν την χρήση του και να υιοθετήσουν πιο υγιείς καθημερινές συνήθειες που θα αποβούν πιο ευεργετικές για τον οργανισμό τους.

2.4 Πως μεταδίδεται όμως ο HPV;

Ο κύριος τρόπος μετάδοσης του HPV ιού και συγκεκριμένα των τύπων που προσβάλλουν την πρωκτογεννητική περιοχή του ανθρώπου είναι η σεξουαλική επαφή. Οι HPV ιοί μεταδίδονται πολύ εύκολα κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής από το ένα άτομο στο άλλο, μέσω μικροσκοπικών σχισμών που ανευρίσκονται στην επιφάνεια του επιθηλίου του βλεννογόνου των γεννητικών οργάνων του ατόμου.[8] Ο κύριος τρόπος μετάδοσης του HPV ιού είναι μέσω της δερματικής επαφής. Για το λόγο αυτό, η μετάδοση από άτομο σε άτομο είναι μία διαδικασία πολύ εύκολη, που όσον αφορά την σεξουαλική επαφή δεν υπάρχει κάποια προφυλακτική μέθοδος που να μπορεί 100% να την αποτρέψει.

Έρευνες έχουν δείξει ότι ο HPV μπορεί να μεταδοθεί επίσης και μεταξύ δύο γυναικών που έρχονται σε σεξουαλική επαφή μεταξύ τους.[18] Επιπροσθέτως, για τα άτομα που επιδίδονται σε πρωκτική σεξουαλική επαφή έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να έχουν πολλές πιθανότητες μετάδοσης του HPV και

πρόκλησης λοίμωξης που μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη νεοπλασματικής κακοήθειας, κάτι που ισχύει και για τα δύο φύλα. [8]

Είναι πολύ λίγες οι επιδημιολογικές μελέτες που μέχρι σήμερα έχουν αποδείξει δυνατή τη μετάδοση του ιού μέσω άλλων οδών που δεν περιλαμβάνουν τη σεξουαλική επαφή όπως είναι για παράδειγμα η κάθετη μετάδοση (από τη μητέρα στο παιδί) ή την μετάδοση μέσω περιβαλλοντικών παραγόντων (κοινή χρήση τουαλέτας, μέσω αντικειμένων, κ. α.).[8]

2.5 Ηλικίες που προσβάλλει

Για να επιτευχθεί η καλύτερη πρόληψη μετάδοσης του ιού από άτομο σε άτομο με απώτερο σκοπό την εκμηδένιση στα ποσοστά των μολύνσεων μεταξύ των ατόμων στο μέλλον, είναι σημαντικό να προσδιοριστεί η ηλικιακή ομάδα που στατιστικά κινδυνεύει περισσότερο να μολυνθεί και να νοσήσει. Κάτι τέτοιο κρίνεται σημαντικό να υπολογιστεί γιατί μόνο έτσι θα γίνουν πιο στοχευόμενες ενέργειες από τους διάφορους υγειονομικούς και μη φορείς για μία καλύτερη υγεία και για τον περιορισμό των κρουσμάτων καρκίνου του τραχήλου της μήτρας στις γυναίκες.

Μέσα από επιδημιολογικές μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί παγκοσμίως, έχει επιτευχθεί ο προσδιορισμός του ηλικιακού φάσματος που είναι πιο επιρρεπή στην λοίμωξη από τον συγκεκριμένο ιό. Η τυπική ηλικία λοιπόν κατά την οποία παρατηρείται συνηθέστερα η HPV λοίμωξη αλλά και οι μολύνσεις διαφόρων σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, ταυτίζεται πολλές φορές με αυτή της έναρξης της σεξουαλικής ζωής του ατόμου.[8] Υπολογίζεται δηλαδή ότι τα υψηλότερα ποσοστά των HPV λοιμώξεων που έχουν καταγραφεί σε ενεργές σεξουαλικά γυναίκες ανά τον κόσμο, είναι σε ηλικίες κάτω των 25 ετών.[19]

Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες που πιθανολογείται ότι φέρουν περισσότερες πιθανότητες να έρθουν σε επαφή με τον ιό είναι γυναίκες ως επί το πλείστον μεταξύ των ηλικιών 14 και 24 ετών, ιδιαίτερα εάν οι ίδιες έχουν έρθει σε επαφή με διαφορετικούς σεξουαλικούς συντρόφους και κατ' αυτόν τον τρόπο αυξάνονται και οι πιθανότητες να έχουν μολυνθεί από κάποιο ογκογόνο τύπο του ιού.[9, 15] Έχει δηλαδή αποδειχθεί ένας πολύ ισχυρός δεσμός μεταξύ του αριθμού των σεξουαλικών συντρόφων των ατόμων και της HPV μετάδοσης, καθιστώντας το άτομο πιο ευάλωτο στην μόλυνση από τον ιό καθώς ο αριθμός των ερωτικών του συντρόφων αυξάνεται.[20]

Τα τελευταία χρόνια που οι ερωτικές συνήθειες των ανθρώπων σε μερικές κοινωνίες του κόσμου έχουν αλλάξει και όλο και περισσότεροι νέοι άντρες αλλά και γυναίκες επιλέγουν να έχουν σεξουαλικές επαφές με αρκετούς ερωτικούς συντρόφους, είναι πολύ πιθανό να αυξάνονται και οι πιθανότητες να έρθουν σε επαφή με τον HPV ιό. Γι αυτό το λόγο στη σύγχρονη εποχή, τα ποσοστά των ατόμων που έρχονται σε επαφή με τον HPV, είναι αρκετά αυξημένα.

Αντίθετες στα αποτελέσματα των παραπάνω ερευνών, βρίσκονται άλλες μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί για τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και για τη Δυτική Ευρώπη, και έχουν αποδείξει ότι υπάρχει μία τάση με το πέρας της ηλικίας των γυναικών, ο αριθμός των μολύνσεων και το ιικό φορτίο να μειώνεται και να παρουσιάζει μία ιδιαίτερη μείωση γύρω στην ηλικία των 50 ετών. Οι συγκεκριμένες έρευνες φέρουν αποτελέσματα που απευθύνονται μόνο για τις συγκεκριμένες χώρες, κάτι που μέχρι σήμερα δεν παρατηρείται σε άλλες χώρες του κόσμου.[21]

Επιπλέον, έχουν συνταχθεί έρευνες, αλλά όχι πολλές για να μπορεί να θεωρηθεί έγκυρο και πιστοποιημένο, που αναφέρουν ότι οι υψηλά εκτιθέμενες γυναίκες όπως είναι οι ιερόδουλες, που θεωρητικά σε μεγαλύτερη ηλικία και αναφορικά με τον αριθμό των σεξουαλικών τους συντρόφων θα έπρεπε να διατηρούν υψηλά τα επίπεδα των HPV λοιμώξεων, παρόλα αυτά φαίνεται να εμφανίζουν αντίθετα των προσδοκώμενων αποτελέσματα και ποσοστά λοιμώξεων μειωμένα. Οι συγκεκριμένες έρευνες ουσιαστικά παρουσιάζουν ότι με την αύξηση της ηλικίας και παρόλη την έντονη σεξουαλική δραστηριότητα και την διαρκή εναλλαγή των σεξουαλικών συντρόφων, υπάρχουν άτομα στα οποία παρουσιάζεται μείωση στα ποσοστά των HPV λοιμώξεων, κάτι που φαίνεται να αντικρούει τις παραπάνω μελέτες. Κάτι τέτοιο όμως ίσως να αποτελεί εύρημα που να υποδηλώνει ότι μετά από κάποια ηλικία αναπτύσσεται ενός βαθμού ανοσία στις πιθανές επαναμολύνσεις των γυναικών με τα στελέχη του HPV ιού.[22]

Οι συγκεκριμένες μελέτες είναι άξιο να σημειωθούν και ίσως να χρίζουν περεταίρω έρευνας αφού μπορεί να προσφέρουν στην ανθρωπότητα ελπιδοφόρα μηνύματα για την πορεία του ιού, όπως θα ήταν η πιθανή αυτοίασή του από τον οργανισμό της γυναίκας με το πέρας της ηλικίας της.

Κεφάλαιο 3^ο: Εμβόλια

3.1 Εμβόλια

Μετά από μελέτες 15 περίπου ετών επιτεύχθηκε μία από τις ίσως πιο σημαντικές εφευρέσεις της σύγχρονης εποχής, η ανακάλυψη του εμβολίου κατά του ιού HPV. Η ανακάλυψη του συγκεκριμένου εμβολίου είναι πρωτοπορία μιας και θεωρείται ως το πρώτο εμβόλιο που βοηθάει ουσιαστικά στην προστασία του πληθυσμού από την ανάπτυξη διαφόρων τύπων καρκίνου που σχετίζονται με τον ιό HPV. Το προφυλακτικό αυτό εμβόλιο σχεδιάστηκε για να προάγει την προστασία του πληθυσμού από μερικά από τα πιο επικίνδυνα και ογκογόνα στελέχη κατά του HPV ιού.

Στις 8 Ιουνίου του 2006, το Gardasil ή Silgard όπως είναι η ονομασία του, της εταιρείας Merck & Co, εγκρίθηκε για ευρεία χρήση, από τον οργανισμό Food and Drug Administration (FDA) των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.[23] Ενώ στις 20 Σεπτέμβρη 2006 πήρε έγκριση και από τον EMEA – European Medicines Agency, τον αντίστοιχο οργανισμό της Ευρώπης. [24] Το

συγκεκριμένο εμβόλιο έχει ως στόχο την καταπολέμηση του ιού, που όπως προαναφέρθηκε είναι ένας από τους πιο κοινούς σεξουαλικά μεταδιδόμενους ιούς που ευθύνεται για την πρόκληση του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και τις περισσότερες από τις περιπτώσεις των γεννητικών κονδυλωμάτων.

Το Gardasil είναι ένα τετραδύναμο εμβόλιο που προφυλάσσει έναντι των τύπων 16 και 18 που ανήκουν στους τύπους υψηλού κινδύνου του ιού και των τύπων 11 και 6 που ανήκουν στους τύπους χαμηλού κινδύνου του ιού. Το Gardasil εγκρίθηκε για τη χορήγηση σε κορίτσια και γυναίκες, σε ένα φάσμα ηλικιών από 9 έως 26 ετών. Ουσιαστικά είναι ένα εμβόλιο που προφυλάσσει τόσο από τα δύο πιο επικίνδυνα στελέχη που ευθύνονται για την πρόκληση του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, όσο και από τα δύο πιο κοινά στελέχη που ευθύνονται για την ανάπτυξη των γεννητικών κονδυλωμάτων.[25]

Το Σεπτέμβριο του 2009 ένα δεύτερο διδύναμο εμβόλιο, το Cervarix, της εταιρείας GlaxoSmithKline (GSK), ακολούθησε το Gardasil, και πήρε έγκριση για ευρεία χρήση σε γυναίκες από 10 έως 25 ετών με σκοπό την προστασία από τα δύο πιο επικίνδυνα στελέχη του ιού που ευθύνονται για την πρόκληση καρκίνου του τραχήλου της μήτρας το 16 και το 18. [24, 26]

Έρευνες έχουν δείξει ότι το τετραδύναμο εμβόλιο Gardasil μπορεί να αποβεί αποτελεσματικό και για μεγαλύτερες ηλικίες, καθιστώντας το αποτελεσματικό μέχρι και στην ηλικία των 45 ετών[27]. Για τη μέγιστη αποτελεσματικότητα το επιθυμητό θα ήταν τα συγκεκριμένα εμβόλια να χορηγούνται πριν από την έναρξη της σεξουαλικής ζωής.[24] Κάτι τέτοιο είναι απόλυτα κατανοητό, μιας και πριν από την έναρξη της σεξουαλικής ζωής, εξαλείφονται οι πιθανότητες η γυναίκα να έχει έρθει σε επαφή με τα συγκεκριμένα στελέχη από τα οποία προφυλάσσουν τα δύο εμβόλια, λόγω της αποχής από τη σεξουαλική πράξη. Επίσης σε μικρή ηλικία, πριν από την έναρξη της σεξουαλικής ζωής, το ανοσοποιητικό σύστημα της γυναίκας βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση και μπορεί να αναπτύξει υψηλή προστασία σχετικά με κάποια μελλοντική μόλυνση. Άλλος ένας λόγος μπορεί να είναι επίσης ότι η γυναίκα σε μικρή ηλικία δεν έχει έρθει σε επαφή με άλλα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα που μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στην φυσιολογική λειτουργία του ανοσοποιητικού της συστήματος.

3.2 Δοσολογία εμβολίων

Το προτεινόμενο, επιθυμητό και σύμφωνο με το εμβολιαστικό πλάνο, είναι τα εμβόλια αυτά να χορηγούνται σε τρεις δόσεις. Το Gardasil χορηγείται στον 0, 2^ο και 6^ο μήνα ενώ το Cervarix στον 0, 1^ο και 6^ο μήνα αντίστοιχα.[28] Παρόλα αυτά, παράπονα πολλά έχουν εκδηλωθεί από τον πληθυσμό σχετικά με το αν υπάρχει ανάγκη ύπαρξης τριών δόσεων για τα συγκεκριμένα εμβόλια, ή η μία δόση αρκεί. Παρόλα αυτά έρευνες έχουν δείξει ότι χορήγηση τριών δόσεων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη ολοκληρωτικής προστασίας του ατόμου από τα HPV στελέχη. Είναι βέβαια γεγονός, ότι η

κοινή γνώμη συνήθως επηρεάζεται και από τις ανάλογες δημοσιεύσεις στον έντυπο ή ηλεκτρονικό τύπο που πολλές φορές κριτικάρουν την δοσολογία των εμβολίων και ενίοτε αντιτίθενται σε αυτήν.

3.3 Υπολογισμένη μελλοντική προστασία

Με μαθηματική ακρίβεια έχει υπολογιστεί ότι ο εμβολιασμός κυρίως των παιδιών θα μειώσει τις περιπτώσεις του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας σχεδόν στο 50% στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στις επόμενες δεκαετίες. Επιπλέον, στις αναπτυσσόμενες χώρες, το συγκεκριμένο εμβόλιο θα έχει μεγαλύτερη επίπτωση, μιας και σε αυτές τις περιοχές υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη για εμβολιασμό, αφού τα διαθέσιμα μέτρα για τον προληπτικό έλεγχο δεν είναι ευκόλως προσβάσιμα.[29] Εδώ κρίνεται σημαντικό να τονιστεί ότι η έλευση του εμβολίου δεν συνεπάγεται με την κατάργηση των προληπτικών εξετάσεων, όπως του είναι η εξέταση κολποτραχηλικού επιχρίσματος(Τεστ Παπανικολάου ή Test – Pap) . Οι γυναίκες που έχουν εμβολιαστεί είναι σημαντικό να μην σταματήσουν τους τακτικούς επαναληπτικούς προληπτικούς ελέγχους. Παρόλα αυτά, σε χώρες που ο προληπτικός έλεγχος δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί για λόγους κοινωνικοοικονομικού ενδιαφέροντος που προαναφέρθηκαν ή επειδή οι μαζικοί προληπτικοί έλεγχοι είναι περιορισμένοι, οι γυναίκες που θα έχουν εμβολιαστεί έχουν ένα παραπάνω λόγο για να αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια σχετικά με την υγεία του σώματος τους.

3.4 Πιστότητα και Αξιοπιστία Εμβολίων

Και τα δύο εμβόλια εξετάστηκαν εξονυχιστικά για την πιστότητά και την καταλληλότητά τους και κρίθηκαν ασφαλή σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έθεσε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO). [30] Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η επιτυχία του εμβολίου κρίνεται στο εάν και κατά πόσο μπορεί να προστατεύσει τον οργανισμό από τις CIN 2+ αλλοιώσεις των κυττάρων μιας και αυτές αποτελούν τμήμα από τα στάδια της πορείας του καρκίνου της μήτρας, άρα ουσιαστικά η μη εμφάνισή τους ισοδυναμεί με την προστασία της γυναίκας από την ανάπτυξη καρκίνου. Μέσα από κλινικές δοκιμές που είχαν πραγματοποιηθεί, στην τρίτη φάση των αυτών δοκιμών αποδείχθηκε ότι και τα δύο εμβόλια φαίνεται να εμφανίζουν πολύ υψηλά τα επίπεδα προστασίας ενάντια στις CIN 2+ αλλοιώσεις. Το Gardasil ως τετραδύναμο εμβόλιο προστατεύει επιπλέον από τις νεοπλασίες του αιδοίου και του κόλπου αλλά και από τις νεοπλασίες του πρωκτού και σε ομοφυλόφιλους άντρες. Επιπλέον, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το τετραδύναμο εμβόλιο προστατεύει και από την επαναμόλυνση ακόμα και σε γυναίκες με ιστορικό θεραπείας ενδοεπιθηλιακών αλλοιώσεων, στο κάτω μέρος των γεννητικών οργάνων τους.[30]

Πέρα όμως από αυτές τις κλινικές δοκιμές των εμβολίων που αποδεικνύουν την πιστότητά του, έχουν γίνει και άλλες μελέτες στον πληθυσμό που δείχνουν την αποτελεσματικότητά του. Ένα παράδειγμα είναι η έρευνα που έγινε στην Αυστραλία σε ένα εμβολιαστικό πρόγραμμα που

περιελάμβανε το εμβόλιο Gardasil. Τα αποτελέσματα του προγράμματος έδειξαν ισχυρή μείωση στην επισκεψιμότητα των εμβολιασμένων γυναικών στα ιατρεία για νοσήματα όπως τα γεννητικά κονδυλώματα. Αυτή η μείωση επίσης παρατηρήθηκε και στους ετεροφυλικούς άνδρες συντρόφους των εμβολιασμένων γυναικών. Η μείωση όμως στην επισκεψιμότητα των ομοφυλοφιλικών ανδρών σε ιατρεία για αιτίες όπως είναι τα γεννητικά κονδυλώματα δεν παρατηρήθηκε, κάτι που ίσως δηλώνει την πραγματική αναγκαιότητα για μεγαλύτερη εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού και κυρίως των ανδρών. Τέλος μία έρευνα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αλλά και μία άλλη αντίστοιχη στην Αυστραλία έδειξε ότι οι γυναίκες που έχουν εμβολιαστεί, παρουσιάζουν μείωση στην εμφάνιση κυτταρικών ανωμαλιών στον επαναληπτικό κυτταρολογικό τους έλεγχο σε σχέση με τις μη εμβολιασμένες. [30]

3.5 Πιθανές Παρενέργειες Εμβολίων

Έως σήμερα δεν έχουν εμφανιστεί σοβαρές παρενέργειες στον πληθυσμό που έχει λάβει το εμβόλιο και από αυτές όσες παρουσιάστηκαν αφορούν ένα μικρό τμήμα του. Παρόλα αυτά, είναι απόλυτα φυσικό ότι καμία έρευνα δεν μπορεί να εγγυηθεί με σιγουριά την απόλυτη ασφάλεια του εμβολίου σε όλους όσους έχουν εμβολιαστεί μιας και ενός βαθμού παρενέργειες μπορεί να συμβούν κατά τη χορήγηση οποιουδήποτε εμβολίου. Το σημαντικό που πρέπει να τονιστεί εδώ είναι ότι τα οφέλη του HPV εμβολίου ως προς την υγεία των εμβολιαζόμενων γυναικών, υπερέχουν τις οποιεσδήποτε παρενέργειες χαμηλού βαθμού που δύναται να εμφανιστούν.

Σύμφωνα με την έρευνα που έκανα οι Grabiell et al, 2013, οι πιο κοινές ανεπιθύμητες ενέργειες που παρατηρήθηκαν σε αυτά τα εμβόλια περιλαμβάνουν: το βήχα (Gardasil), τον πυρετό, την κεφαλαλγία, την ερυθρότητα, την θερμότητα, το οίδημα, τον πόνο ή κνησμό στο σημείο της ένεσης, τις αλλεργικές αντιδράσεις όπως είναι για παράδειγμα η εμφάνιση κάποιου πιθανού δερματικού εξανθήματος, η κνίδωση, η φαγούρα, και το πρήξιμο του προσώπου, των χειλιών ή της γλώσσας, τα προβλήματα στην αναπνευστική διαδικασία, το αίσθημα λιποθυμίας ή ζάλης και ακόμα την πιθανότητα ο ασθενής να πέσει. Οι παραπάνω αποτελούν κοινές παρενέργειες μετά τις ενέσεις και τα εμβόλια, κυρίως σε εφήβους. Για το λόγο αυτό, ο FDA και ο CDC προτείνουν στους επαγγελματίες υγείας να κρατούν για παρατήρηση τους ασθενείς τουλάχιστον για 15 λεπτά μετά τη χορήγηση του εμβολίου, προς αποφυγή ανάπτυξης κάποιας σοβαρής βλάβης όπως για παράδειγμα θα ήταν κάποια λιποθυμία ή πτώση. [31]

Μέχρι σήμερα και τα δύο εμβόλια παρακολουθούνται για τυχόν σοβαρές ανεπιθύμητες ενέργειες και ιδιαίτερα εξετάζονται για τις σπάνιες παρενέργειες, αυτές που δεν έχουν παρατηρηθεί στις κλινικές δοκιμές. Σοβαρότερες ανεπιθύμητες ενέργειες περιλαμβάνουν τις επιληπτικές κρίσεις, τον

πόνο στις αρθρώσεις, τον πυρετό, και άλλες. Για τον λόγο αυτό η ασφάλεια των εμβολίων τίθεται μερικές φορές υπό αμφισβήτηση και επηρεάζεται η άποψη της κοινής γνώμης.[31]

Άλλος ένα σημαντικός λόγος αμφισβήτησης της ασφάλειας των εμβολίων είναι η έλλειψη μακροπρόθεσμων δεδομένων που να αποδεικνύουν την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητά του Gardasil και του Cervarix για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το γεγονός ότι τα εμβόλια αυτά δεν έχουν πολλά χρόνια που έχουν εγκριθεί καθιστά αδύνατο το γεγονός να υπάρχουν επαρκή δεδομένα που να επιβεβαιώνουν την πιστότητά του. Έτσι όπως είναι και το λογικό σίγουρα θα υπάρχουν πολλοί νέοι άνδρες και γυναίκες καθώς και γονείς που θα παραμένουν επιφυλακτικοί για την λήψη του μέχρι να εμφανιστούν περισσότερα έγκυρα δεδομένα για τα προϊόντα αυτά. [31]

3.6 Ελλάδα και Εμβόλια

Τον Ιανουάριο του 2008 εισήχθησαν στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών της Ελλάδας τα εμβόλια Gardasil και Cervarix, ενώ από τον Σεπτέμβριο του 2008 το ΙΚΑ αλλά και πιο πολλά ασφαλιστικά ταμεία της χώρας μας καλύπτουν, χωρίς κάποια χρηματική επιβάρυνση, τη χορήγηση στην ηλικιακή ομάδα των κοριτσιών από 12 έως και 15 ετών. Από τον Ιανουάριο του 2009 και έκτοτε τα ασφαλιστικά ταμεία της χώρας μας καλύπτουν, δωρεάν και τον εμβολιασμό των γυναικών ηλικίας από 16 έως και 26 ετών. [32]

Τα εμβόλια στην χώρα μας χορηγούνται κατόπιν προτροπής κυρίως από τον θεράποντα ιατρό του ατόμου. Στην Ελλάδα οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, έχουν δείξει ότι μόνο το 9% από τον πληθυσμό - στόχο που θα έπρεπε να έχει εμβολιαστεί έχει λάβει το συγκεκριμένο εμβόλιο.[4] Ακόμα και σε νεότερες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, υπάρχουν παρόμοια αποτελέσματα εμβολιαστικής κάλυψης.

Τα παραπάνω αποτελέσματα δηλώνουν ότι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού δεν έχει προβεί σε εμβολιασμό. Κατά συνέπεια τα σημαντικά οφέλη του εμβολιασμού σίγουρα δεν μπορούν να υπολογιστούν με ακρίβεια και σίγουρα δεν γίνεται να είναι τα προσδοκώμενα. Από τα αποτελέσματα της εμβολιαστικής κάλυψης προκύπτει, ότι και στην Ελλάδα ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού αμφιβάλλει για την πιστότητα του εμβολίου, φοβάται να προβεί σε έναν ενδεχόμενο εμβολιασμό ή δεν έχει ενημερωθεί πλήρως για τα οφέλη του εμβολιασμού από τους ανάλογους φορείς.

Σύμφωνα λοιπόν με τους Papagiannis D et al, 2013 από τη στιγμή που ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού ανατρέχει στους γιατρούς για να λάβει συμβουλή σχετικά με το αν πρέπει να λάβει ή όχι το συγκεκριμένο εμβόλιο σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στη χώρα μας η χορήγηση του HPV εμβολίου δεν λαμβάνει χώρα στα σχολεία όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες, η έντονη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στους νέους επαγγελματίες υγείας κυρίως σε όσους φοιτούν στις ιατρικές σχολές της

ελληνικής επικράτειας , ώστε να γνωρίζουν πρώτα οι ίδιοι τα οφέλη του εμβολιασμού και έπειτα να μπορούν να τα μεταλαμπαδεύουν στους πολίτες.[33]

3.7 Παγκόσμια εμβολιαστική κάλυψη

Σύμφωνα με τους Markowitz et al, 2012, από το 2006 και μετά τα δύο εμβόλια έχουν πάρει έγκριση για ευρεία χρήση σε περισσότερες από 100 χώρες ανά τον κόσμο. Ήδη από τις αρχές του 2012 σε 39 χώρες του κόσμου, τα εμβόλια έχουν εισαχθεί στα εθνικά τους εμβολιαστικά προγράμματα. Στις έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί είναι φανερό ότι, οι χώρες μέτριου και χαμηλού εισοδήματος έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από την εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού, μιας και τα μέσα προληπτικού ελέγχου για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας είναι περιορισμένα ή μπορεί και να μη διατίθενται. Για το λόγο αυτό σε αυτές τις χώρες τα ποσοστά εμφάνισης του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας φτάνουν το 80% του συνόλου των καρκίνων. Σε παγκόσμια κλίμακα, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, ο Καναδάς και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι ανάμεσα στις πρώτες χώρες που εισήγαγαν το εμβόλιο στα εθνικά προγράμματα εμβολιασμού τους. Επιπλέον, από το 2007 που στην Ευρώπη τρεις ήταν οι χώρες που εισήγαγαν το εμβόλιο στα εθνικά προγράμματα εμβολιασμού τους και έως το 2012 είναι 22 χώρες που υιοθέτησαν την ίδια στάση. [34]

Η παραπάνω έρευνα αποτελεί ένδειξη ότι από την αρχή έγκρισής τους και με το πέρας των χρόνων όλο και περισσότερες χώρες επιδοκιμάζουν τα δύο εμβόλια και ενθαρρύνουν την απόφαση να εισαχθούν στα εθνικά προγράμματα εμβολιασμού τους. Παρόλα αυτά αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τους Papagiannis D et al, 2013 έχει παρατηρηθεί ότι σύμφωνα με δεδομένα που έχουν προέλθει από την Ευρώπη ο εμβολιασμός έχει εισαχθεί ως επί το πλείστον σε χώρες όπου δεν υπάρχουν αρκετά περιστατικά καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, άρα τα πραγματικά οφέλη που προσφέρει η χορήγηση του εμβολίου δεν γίνεται να είναι πολλά και ούτε αξιόπιστα και μετρήσιμα.[33]

Στην συγκεκριμένη εργασία εκτός από το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, άλλο ένα σημαντικό κομμάτι που θα μελετηθεί είναι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ο ρόλος τους στον εμβολιασμό.

4.1 Ο ρόλος των MME

Ως “ Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (MME) εννοούνται όλα τα διαθέσιμα μέσα με τα οποία μπορεί να ενημερωθεί για τα προηγούμενα και τα τρέχοντα συμβάντα ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων.”[35] Στα MME περιλαμβάνονται ο τύπος, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, το διαδίκτυο και άλλα. Έρευνες έχουν αποδείξει, ότι τα MME παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση και στην εκπαίδευση των πολιτών σχετικά με ζητήματα που αφορούν διάφορα θέματα υγείας. [2, 3]

Εξαιτίας της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας, σήμερα, φαίνεται ότι οι παραδοσιακοί τρόποι ενημέρωσης του κοινού μέσω του έντυπου υλικού όπως είναι οι εφημερίδες και τα φυλλάδια έχουν αρχίσει να αντικαθίσταται με την ολοένα και αυξανόμενη χρήση του διαδικτύου (internet)[36]. Είναι γεγονός ότι το διαδίκτυο έχει εισχωρήσει στην καθημερινότητά μας και είναι πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της. Το διαδίκτυο χωρίζεται σε διάφορες πηγές ενημέρωσης όπως είναι οι ιστότοποι – ιστοσελίδες, οι ηλεκτρονικές εφημερίδες, τα ηλεκτρονικά περιοδικά, τα blogs, τα forums, τα portals και άλλα. Οι μορφές στις οποίες είναι δυνατόν να ενημερωθεί το κοινό για διάφορα θέματα από το διαδίκτυο είναι τα άρθρα και τα βίντεο. Τα άρθρα ουσιαστικά αντιπροσωπεύουν τα αντίστοιχα γραπτά κείμενα και τα βίντεο τον αντίστοιχο οπτικοακουστικό λόγο. Σήμερα είναι γεγονός ότι χάρη στο διαδίκτυο οι άνθρωποι μπορούν να έχουν πρόσβαση στον κόσμο των πληροφοριών μόνο με το πάτημα ενός κουμπιού, χωρίς να είναι απαραίτητο για αυτούς να μετακινηθούν από το σπίτι τους, χρησιμοποιώντας απλά τον προσωπικό τους υπολογιστή. Έτσι είναι πλέον εύκολο αλλά και οικονομικό να αναζητήσουν πληροφορίες για διάφορα θέματα που τους ενδιαφέρουν. Στην Ευρώπη περίπου το 47% των χρηστών του διαδικτύου αναζητάνε πληροφορίες και για θέματα υγείας[37].

Όσον αφορά την ενημέρωση των γονέων, μελέτες έχουν δείξει ότι μετά από τη γνώμη του θεράποντα ιατρού τους που είναι βαρυσήμαντης σημασίας για αυτούς, οι ίδιοι ανατρέχουν στο internet για να ενημερωθούν σχετικά με τα διάφορα θέματα υγείας των παιδιών τους[38, 39]. Με αυτό τον τρόπο μπορούν εύκολα και γρήγορα να πάρουν μια δεύτερη γνώμη για ένα θέμα που τους προβληματίζει. Και οι έφηβοι με τη σειρά τους έχει παρατηρηθεί ότι προτιμούν να ενημερώνονται για τα διάφορα θέματα υγείας που τους απασχολούν μέσα από το διαδίκτυο[40]. Οι έφηβοι πολλές φορές τείνουν να εμπιστεύονται το διαδίκτυο για την ενημέρωσή τους εξαιτίας της οικειότητας που τους προσφέρει, αλλά και της δυνατότητας που τους παρέχει να ρωτάνε για απορίες πάνω σε θέματα υγείας που τους ενδιαφέρουν, χωρίς να χρειάζεται να φανερώσουν την ταυτότητα τους.[41]

Αν και η χρήση του διαδικτύου έχει αρχίσει και αναπτύσσεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια επιδρώντας καταλυτικά στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων παρόλα αυτά τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης όπως είναι οι εφημερίδες δεν έχουν χάσει το ρόλο τους και συνεχίζουν να αποτελούν και

σήμερα ένα από τα κυριότερα μέσα ενημέρωσης του κοινού για θέματα υγείας [42, 43]. Τα κυριότερα προτερήματα των εφημερίδων είναι ότι μπορούν να ενημερώνουν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού αλλά και να απευθύνονται σε ένα μεγάλο φάσμα ηλικιών. Επιπλέον, οι πληροφορίες που μεταφέρουν προς το κοινό είναι συνήθως αρκετά πιο αξιόπιστες σε σύγκριση με τις άλλες πηγές ΜΜΕ. Αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι υπάρχουν άνθρωποι που δεν γνωρίζουν πώς να ανατρέχουν να βρουν πληροφορίες που να είναι αξιόπιστες και που να μπορούν να τις εμπιστευτούν ή απλά έχουν κουραστεί από τον υπέρμετρο άκρικο αριθμό πληροφοριών που βρίσκουν στο διαδίκτυο και θέλουν να ενημερωθούν απλά από ένα άρθρο που θεωρείται αξιόπιστο [44], κατατάσσει τις εφημερίδες σε ένα από τα δημοφιλέστερα μέσα ενημέρωσης.

Από τα παραπάνω, φαίνεται ότι τα ΜΜΕ παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση του πληθυσμού πάνω σε θέματα υγείας. Ένα από τα θέματα που συζητιέται ευρέως τα τελευταία χρόνια είναι και η χορήγηση του εμβολίου κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Διάφορες έρευνες έχουν υλοποιηθεί που έχουν ως στόχο να αποδείξουν το βαθμό επίδρασης των ΜΜΕ στον εμβολιασμό των γυναικών σχετικά με τον HPV. Έχει αποδειχθεί λοιπόν, ότι η επιτυχία των εμβολιαστικών προγραμμάτων μπορεί να υποθαλφθεί από τις έντονες αλλαγές στην αντίδραση του κοινού. Επιπλέον, μια προηγούμενη έρευνα έχει παρουσιάσει ότι ιδιαιτέρως οι αναφορές των ΜΜΕ μπορούν να επηρεάσουν την εμβολιαστική κάλυψη του κοινού. [13] Σύμφωνα λοιπόν με τη βιβλιογραφία, έχει αποδειχθεί ότι όταν πληροφορίες μεταδίδονται στο κοινό με ασάφεια ή όταν πληροφορίες που είναι πολύ σημαντικές και χρειάζεται να γνωστοποιηθούν το κοινό σχετικά με το εμβόλιο αλλά για κάποιο λόγο, επιτηδευμένα αποκρύπτονται τότε υπάρχει ο κίνδυνος οι ασθενείς να ενημερωθούν λάθος.[45, 46]

4.2 Η ενημέρωση των γονέων.

Εξαιτίας του γεγονότος ότι το εμβόλιο έχει εγκριθεί για χορήγηση σε νέες γυναίκες που είναι ανήλικες, είναι απαραίτητη προϋπόθεση να υπάρχει συγκατάθεση των γονέων για να επιτευχθεί η εφαρμογή του. Κατά συνέπεια η ορθή ενημέρωση των γονέων σχετικά με το συγκεκριμένο εμβόλιο αποτελεί ζήτημα πρωτίστης σημασίας. Σύμφωνα με έρευνες, η ενημέρωση των γονέων για τα πλεονεκτήματα του εμβολιασμού είναι αποδεδειγμένα ένας παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει τον εμβολιασμό των ανήλικων αλλά και των ενήλικων γυναικών.[47]

Σύμφωνα με τους Cates et al, 2010, πρώτο και με διαφορά μέσο ενημέρωσης από τα ήδη υπάρχοντα μέσα μαζικής ενημέρωσης των γονέων για το εμβόλιο κατά του HPV ιού σύμφωνα με έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στην Αμερική, είναι η τηλεόραση. Ακολουθούν το διαδίκτυο, το έντυπο υλικό, τα φυλλάδια κ.α. Ένας σημαντικός φορέας ενημέρωσης πέρα από τα ΜΜΕ που παίζουν σημαντικό ρόλο στον εμβολιασμό, είναι τα σχολεία. Σε πολλές χώρες το σχολείο αναλαμβάνει μερικά

εμβολιαστικά σχήματα. Επιπλέον άλλο ένας σημαντικός παράγοντας στην ενημέρωση των γονέων παίζουν οι επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι αποτελούν την πιο έμπιστη πηγή πληροφόρησης και όπως έχει αποδειχθεί από έρευνες, το σημαντικότερο μέσο πληροφόρησης που επηρεάζει τους γονείς για το εάν θα επιλέξουν να κάνουν το εμβόλιο στο παιδί τους ή όχι. Έχει επίσης γίνει γνωστό ότι ο βαθμός πληροφόρησης επηρεάζεται και από κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες όπως είναι το φύλο, η φυλή, η ηλικία, η εκπαίδευση και το εισόδημα. Τέλος, τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας έχουν δείξει ότι παρόλο που η ενημέρωση για το εμβόλιο και τα οφέλη του ήταν καθολική ανάμεσα στους γονείς, οι λευκοί και πλούσιοι γονείς ήταν πιο ενημερωμένοι γύρω από τον εμβολιασμό ενώ αντίστοιχα οι γονείς με χαμηλότερο εισόδημα και όχι λευκού χρώματος δεν είχαν ακούσει για το HPV εμβόλιο.[47]

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, σε μία μελέτη που πραγματοποιήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ερευνήθηκε εάν η κάλυψη της ενημέρωσης σχετικά με το εμβόλιο από τις εφημερίδες, παρέχει πληροφορίες στο κοινό που είναι αξιόπιστες. Η παραπάνω έρευνα έδειξε, ότι οι εφημερίδες παρέχουν επαρκείς πληροφορίες για την αξιοπιστία και την ασφάλεια του εμβολίου όπως και για την σχέση που έχει αυτό με τον HPV ιό και με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας αλλά ωστόσο, δεν παρέχουν επαρκείς πληροφορίες για τους τύπους του ιού, τον τρόπο μετάδοσης του και γενικότερα για την μεταδοτική φύση της ασθένειας. Οι εφημερίδες επίσης αποδείχθηκε ότι τονίζουν πολιτικά και ηθικά ζητήματα σχετικά με την σεξουαλική ελευθερία και τα προβλήματα των γονέων. Λίγες μελέτες επιπρόσθετα που έχουν ασχοληθεί με την ανάλυση του υλικού που εκτίθεται στο διαδίκτυο και το κατά πόσο αυτό το υλικό παρέχει πληροφορίες σχετικές με τον HPV. Όπως αποδείχθηκε στις περισσότερες αναλύσεις έχουν βρεθεί μύθοι και ασυνέπειες. Πιο συγκεκριμένα, σε πολλά websites επαγγελματιών υγείας περιλαμβάνονταν πληροφορίες που περιείχαν αναληθής, μη επιστημονικά, μη ενημερωμένα και προκατειλημμένα δεδομένα.[13]

Τέλος έρευνες έχουν αποδείξει ότι μόνο με την οργανωμένη προσπάθεια όλων των φορέων που ασχολούνται με τον εμβολιασμό (υγειονομικοί φορείς, επιστημονικοί οργανισμοί, κοινωνικοί λειτουργοί, ΜΜΕ, κα) η ευρεία εμβολιαστική κάλυψη μπορεί να πραγματοποιηθεί. [30]

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΣΚΟΠΟΣ

Η συγκεκριμένη εργασία έχει ως κύριο σκοπό να παρουσιάσει την επίδραση που μπορεί να έχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στον πληθυσμό της Ελλάδας και της Κύπρου, όσον αφορά την αποδοχή της χορήγησης των δύο εμβολίων που έχουν εγκριθεί για την προστασία από συγκεκριμένους τύπους του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων, που ευθύνονται για την πρόκληση καρκίνου στον τράχηλο της μήτρας, άλλων τύπων καρκίνου και για την ανάπτυξη κονδυλωμάτων στην γεννητική, πρωκτική περιπρωκτική περιοχή του ατόμου. Πρακτικά ο σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να γίνει μία αναλυτική καταγραφή και μια μετέπειτα περιγραφή της στάσης των ΜΜΕ σε σχέση με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Για την εκπλήρωση του σκοπού της παρούσης εργασίας επιλέχθηκε ως κατάλληλη μέθοδος η συλλογή άρθρων από το διαδίκτυο. Τα άρθρα που κρίθηκαν επιθυμητά να συμμετάσχουν στην παρακάτω εργασία ήταν κυρίως γραπτά κείμενα με αναφορά στον εμβολιασμό κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, στα προληπτικά εμβόλια που έχουν εγκριθεί και χρησιμοποιούνται σήμερα. Για την υλοποίηση του σκοπού αυτού συλλέχθηκαν 1,007 άρθρα από το διαδίκτυο ηλεκτρονικής μορφής (μέσα στα οποία όμως συμπεριλαμβάνονται και άρθρα που έχουν εκδοθεί σε έντυπη μορφή) όπως και 2 βίντεο που παρουσιάζουν απόψεις σχετικές με τα εμβόλια κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Το περιεχόμενο των άρθρων ήταν σε επίσημο και ανεπίσημο στυλ, επειδή περιελάμβανε κυρίως απόψεις σχετικά με τον εμβολιασμό. Από αυτό και μόνο γίνεται κατανοητός ο υποκειμενικός και μη αντικειμενικός χαρακτήρας του περιεχομένου των άρθρων και των βίντεο.

Οι τύποι των άρθρων που περιελάμβαναν τις απαραίτητες πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν στην παρακάτω εργασία είναι οι ηλεκτρονικές εφημερίδες, τα ηλεκτρονικά περιοδικά, οι ιστότοποι, οι έντυπες εκδόσεις εφημερίδων, οι έντυπες εκδόσεις περιοδικών, τα portal, τα blog, τα forum, τα πρακτορεία ειδήσεων, οι μηχανές αναζήτησης πληροφοριών, τα φυλλάδια και οι ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες.

Όσον αφορά τους ιστοτόπους, αυτοί είναι ως επί το πλείστον ιστοχώροι που έχουν δημιουργηθεί κυρίως από επαγγελματίες υγείας (ιατροί συναφών ειδικοτήτων) αλλά και από διάφορους οργανισμούς και εταιρείες είτε σχετικούς με θέματα υγείας είτε και όχι.

Στα άρθρα που συλλέχθηκαν, εξετάστηκε κυρίως το περιεχόμενο των άρθρων και το πιο μεγάλο ενδιαφέρον εντοπίστηκε στο εάν οι πληροφορίες που εκτίθενται προς τον κοινό αναγνώστη είναι θετικές, αρνητικές ή ουδέτερες απέναντι στο εμβολιασμό κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

Γι' αυτό το σκοπό συλλέχθηκαν 1,007 άρθρα που απευθύνονται τόσο στον ελληνικό όσο και στον κυπριακό πληθυσμό. Η κύρια γλώσσα αναζήτησης είναι η ελληνική αν και συμπεριλήφθηκαν άρθρα που εμφανίζονται ως μεταφράσεις ξένων φορέων ενημέρωσης.

Αρχικά το πρώτο μέρος της εργασίας ήταν αυτό της ανασκόπησης των άρθρων. Η συλλογή των άρθρων ξεκίνησε από τις αρχές Νοεμβρίου, 2013 και ολοκληρώθηκε αρχές Αυγούστου, 2014. Η περίοδος που χρονολογείται η δημιουργία των άρθρων ξεκινά πριν από είσοδο του εμβολίου στη χώρα μας, δηλαδή από το 2002 και ολοκληρώνεται στις αρχές Αύγουστου 2014.

Στη συνέχεια, σε δεύτερο στάδιο πραγματοποιήθηκε η καταγραφή των πληροφοριών που περιείχαν τα άρθρα σε αρχείο μορφής xls του προγράμματος Excel 2010 των Microsoft Office. Στα άρθρα που

αναζητήθηκαν καταγράφηκαν πληροφορίες όπως είναι: ο τίτλος του άρθρου, η ημερομηνία δημοσίευσής του, το όνομα του συγγραφέα (εάν δεν υπήρχε αντικαθιστούνταν με το όνομα του site από το οποίο συλλέχθηκε ή στο οποίο δημοσιεύτηκε), το όνομα του site όπου βρέθηκε το συγκεκριμένο άρθρο το οποίο πολλές φορές δεν συνέπιπτε με το όνομα του συγγραφέα γιατί προερχόταν από αναδημοσίευση, την κατηγορία του site (ηλεκτρονική εφημερίδα, ηλεκτρονικό περιοδικό, ιστότοπος, έντυπη έκδοση εφημερίδας, έντυπη έκδοση περιοδικού, πρακτορείο ειδήσεων, μηχανή αναζήτησης, portal, forum, blog, φυλλάδιο και ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια), η ηλεκτρονική διεύθυνση (url) του site που βρέθηκε το συγκεκριμένο άρθρο, εάν προερχόταν από αναδημοσίευση ή όχι, την κατηγορία του άρθρου (εάν ήταν ή όχι βίντεο) και τέλος πιο σημαντική πληροφορία για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας ήταν εάν το περιεχόμενο του άρθρου ήταν θετικό, ουδέτερο ή αρνητικό σε σχέση με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

-Λέξεις Κλειδιά

Οι λέξεις - κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν για την αναζήτηση των συγκεκριμένων άρθρων αναφορικά με την ημερομηνία ανασκόπησής τους ήταν οι εξής : Εμβόλιο HPV, Άρθρα για εμβόλιο HPV, Εμβόλιο HPV παρενέργειες, Εμβολιασμός κατά του hpn, Εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας + Παρενέργειες, Cervarix εμβόλιο, Θεραπεία κατά του HPV, Gardasil εμβόλιο + παρενέργειες, Gardasil Ελλάδα.

Η μηχανή αναζήτηση που χρησιμοποιήθηκε για την εύρεση των άρθρων που συμπεριλήφθηκαν στην εργασία ήταν το “www.google.com”.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Όπως προαναφέρθηκε για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας συλλέχθηκαν 1,007 άρθρα μη επιστημονικού χαρακτήρα (stories) από το διαδίκτυο. Τα άρθρα αυτά περιλάμβαναν πληροφορίες σχετικές με το εμβόλιο κατά του τραχήλου της μήτρας, τον εμβολιασμό και άλλων συναφών με τον εμβολιασμό θεμάτων. Μέσα από τα άρθρα που συλλέχθηκαν από το διαδίκτυο αποσπάστηκαν κάποιες πληροφορίες χρήσιμες για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας.

Για να γίνει πιο εύκολη η επεξεργασία των πληροφοριών και η μετέπειτα αξιολόγηση των στοιχείων που πρέπει να μελετηθούν, κρίθηκε απαραίτητη η διάκριση των άρθρων σε επιμέρους κατηγορίες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους, όπως Ηλεκτρονική Εφημερίδα, Ηλεκτρονικό Περιοδικό, Ιστότοποι, Έντυπες Εκδόσεις Εφημερίδας, Έντυπες Εκδόσεις Περιοδικού, Portal, Blog, Forum, Φυλλάδια, Μηχανή Αναζήτησης, Πρακτορεία Ειδήσεων και Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια. Από κάθε άρθρο που συλλέχθηκε αποσπάστηκαν οι εξής πληροφορίες: ο τίτλος του άρθρου, η ημερομηνία έκδοσής του, ο συγγραφέας του άρθρου, το site στο οποίο εκδόθηκε, το εάν προερχόταν από αναδημοσίευση ή όχι, η ηλεκτρονική διεύθυνση (url) του άρθρου και το εάν το άρθρο αυτό περιείχε πληροφορίες θετικές, αρνητικές ή ουδέτερες σχετικά με τον εμβολιασμό.

3.1 Η Διάκριση των Άρθρων σε Τύπους

Η διάκριση των άρθρων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους είναι μία ενέργεια που μπορεί να βοηθήσει στη διαδικασία επεξεργασίας του περιεχομένου των άρθρων. Αν και δεν είναι αριθμητικώς καταχωρημένες ωστόσο επιβάλλεται να μετρηθούν και δοθεί μία τυπική αρίθμηση για την καλύτερη κατανόηση των κατηγοριών, ταξινόμηση των άρθρων και χρήση των πληροφοριών που αυτά έχουν. Για το λόγο αυτό έγινε μία αρίθμηση των άρθρων κατά αύξοντα αριθμό από το 1 έως το 1,007 και στο σύνολο τους τα άρθρα χωρίστηκαν σε δώδεκα κατηγορίες.

Έτσι στην πρώτη κατηγορία βρίσκονται οι Ηλεκτρονικές Εφημερίδες. Οι ηλεκτρονικές εφημερίδες είναι ουσιαστικά σελίδες στο διαδίκτυο που έχουν δημιουργηθεί από εφημερίδες που υπάρχουν είτε σε έντυπη μορφή, είτε μόνο σε ηλεκτρονική μορφή. Στην κατηγορία αυτή όμως μελετάται η ηλεκτρονική μορφή των εφημερίδων αυτών. Παραδείγματα εφημερίδων που βρίσκονται και σε έντυπη μορφή και είναι ευρέως γνωστά στον ελληνικό πληθυσμό είναι η “Καθημερινή”, το “Βήμα”, τα “Νέα”, το “Έθνος”, το “Πρώτο Θέμα” και η “Ελευθεροτυπία”.

Στη δεύτερη κατηγορία βρίσκονται τα Ηλεκτρονικά Περιοδικά. Όπως οι ηλεκτρονικές εφημερίδες έτσι και τα ηλεκτρονικά περιοδικά μπορεί να υπάρχουν είτε μόνο σε ηλεκτρονική μορφή είτε και σε έντυπη. Τέτοια παραδείγματα περιοδικών είναι το “Cosmopolitan”, το “Menshealth”, το “Vita” αλλά

και άλλα. Στην συγκεκριμένη κατηγορία όμως όπως και στην κατηγορία ηλεκτρονική εφημερίδα μελετάμε μόνο τα άρθρα των περιοδικών που βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή.

Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν οι ιστότοποι. Όσον αφορά τους ιστοτόπους, αυτοί ουσιαστικά αποτελούν ιστοσελίδες που παρουσιάζουν άρθρα σχετικά με διάφορα ζητήματα. Οι ιστότοποι αντιπροσωπεύουν ένα ευρύ φάσμα κατηγοριών αλλά επειδή δεν μπορούν να διαχωριστούν σε κατηγορίες λόγω της φύσης της σελίδας ή λόγω ότι δεν αναφέρουν τι κατηγορία είναι, κατατάσσονται σε μία ενιαία κατηγορία ως “ιστότοποι”.

Πιο συγκεκριμένα, οι ιστότοποι μπορεί να αποτελούνται από ιστοσελίδες που έχουν δημιουργήσει επαγγελματίες υγείας όπως ιατροί συναφών κυρίως ειδικοτήτων για παράδειγμα παιδίατροι, γυναικολόγοι, χειρουργοί αλλά και άλλοι. Μέσα από τους ιστοτόπους αυτούς οι επαγγελματίες υγείας γνωστοποιούν τις υπηρεσίες τους και ενημερώνουν το κοινό. Ένας άλλος σημαντικός λόγος για την συμπερίληψη των ιστοτόπων που έχουν δημιουργήσει οι επαγγελματίες υγείας στη συγκεκριμένη εργασία είναι ότι σύμφωνα με την βιβλιογραφία, που αναλύθηκε και στο γενικό μέρος της εργασίας, οι επαγγελματίες υγείας παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση των πολιτών και η γνώμη τους έχει τέτοια δύναμη που μπορεί να παροτρύνει ή να αποτρέψει τους πολίτες όσον αφορά θέματα υγείας, ένα από τα οποία είναι και ο εμβολιασμός κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

Ιστότοποι επίσης μπορεί να είναι και δημιουργήματα διαφόρων οργανισμών όπως είναι της HPV εταιρείας, της Ελληνικής Ομοιοπαθητικής Εταιρείας αλλά και άλλων εταιρειών που σχετίζονται με την υγεία ή απλά θέλουν να δημοσιεύουν άρθρα με θέματα αρκετά δημοφιλή όπως αυτό του εμβολίου κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Επιπλέον, οι ιστότοποι μπορεί να είναι δημιουργήματα διαφόρων τηλεοπτικών καναλιών όπως είναι το ΣΚΑΪ και το ANTENNA αλλά και διαφόρων τηλεοπτικών εκπομπών. Τέλος στους ιστοτόπους μπορεί να συμπεριληφθούν και ιστοσελίδες που διαθέτουν τα χαρακτηριστικά των Ηλεκτρονικών Περιοδικών, των Portal, των Blog και άλλων που όμως δεν έχουν αρκετά σαφή χαρακτηριστικά διάκρισης για να χρήζουν ανάγκη κατάταξης σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες.

Στην τέταρτη κατηγορία ανήκουν οι Έντυπες Εκδόσεις Εφημερίδων που όπως μπορεί να γίνει κατανοητό είναι οι Εφημερίδες που έχουν δημοσιευτεί σε έντυπη μορφή στο κοινό. Στην πέμπτη κατηγορία βρίσκονται οι Έντυπες Εκδόσεις Περιοδικών που ουσιαστικά και αυτές αποτελούν δημοσιευμένα Περιοδικά σε έντυπη μορφή.

Στην έκτη κατηγορία βρίσκονται τα Portal. Τα Portal (ή αλλιώς πύλες πληροφόρησης) είναι ιστοσελίδες που απαρτίζονται από άρθρα που έχουν ως κύριο σκοπό να ενημερώσουν το αναγνωστικό κοινό. Τα Portal όπως παρατηρήθηκε συνήθως δεν παρουσιάζουν άρθρα από δικές τους συντακτικές ομάδες και κυρίως έχουν την τάση να αναδημοσιεύουν άρθρα που προέρχονται από άλλες

συντακτικές ομάδες. Επίσης τα Portal πέρα από το χαρακτηριστικό που διαθέτουν με τη συγγραφή των άρθρων, συνήθως αναφέρουν στον ιστοχώρο τους ότι είναι Portal.

Στην έβδομη κατηγορία βρίσκονται τα Blog. Τα Blog είναι μία ιδιαίτερη κατηγορία μιας και απαρτίζεται κυρίως από ιστοσελίδες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αρχικά ένα κύριο χαρακτηριστικό διάκρισής τους είναι η κατάληξη στην ηλεκτρονική διεύθυνση που φέρουν. Τις περισσότερες φορές το όνομα τους συνοδεύει ένα WordPress ή πιο συχνά BlogSpot. Συχνά τα Blog συνοδεύονται και από ένα χαρακτηριστικό συμβολισμό στο επάνω μέρος της σελίδας που παρουσιάζουν. Όσον αφορά το περιεχόμενο, τα Blog αντιπροσωπεύουν κυρίως δημιουργήματα προσωπικών σελίδων, έχουν δηλαδή πιο προσωπικό χαρακτήρα. Παρόλα αυτά μπορούν να παρουσιάσουν πληροφορίες είτε προσωπικές όπως προσωπικές απόψεις, είτε άρθρα άλλων συντακτών που προέρχονται από αναδημοσίευση.

Στην όγδοη κατηγορία υπάρχουν τα Forum. Τα Forum όπως και τα Blog είναι μία πιο ιδιαίτερη κατηγορία σε σχέση με τις υπόλοιπες, επειδή επρόκειτο για ηλεκτρονικές συνομιλίες μεταξύ ατόμων. Οι συνομιλίες αυτές γίνονται πάνω σε μία ηλεκτρονική πλατφόρμα και ο κάθε συνομιλητής αναρτά την προσωπική του γνώμη, τις προσωπικές του ερωτήσεις και προβληματισμούς και λαμβάνει αντίστοιχες απαντήσεις από άλλους ανθρώπους. Τα Forum μπορούν να δημιουργηθούν ακόμα και ως τμήμα από ηλεκτρονικά περιοδικά, από ιστοτόπους και από άλλους τύπους ιστοχώρων. Συνήθως ο σκοπός των Forum είναι η ανταλλαγή απόψεων, η επίλυση ερωτημάτων (ιδιαίτερα όταν άγνωστοι ρωτάνε προσωπικές ερωτήσεις σε διάφορους επαγγελματίες υγείας). Πολλές φορές στα Forum οι ομιλητές αναρτούν και άρθρα από διάφορους οργανισμούς για να στηρίξουν την άποψή τους εκτός από την παράθεση της δικής τους προσωπικής άποψης.

Στην ένατη κατηγορία βρίσκονται τα Φυλλάδια. Στην κατηγορία Φυλλάδια συμπεριλαμβάνονται διάφορα άρθρα που ως κύριο χαρακτηριστικό τους έχουν το γεγονός ότι δεν έχουν ηλεκτρονική διεύθυνση και τα βρίσκουμε στο διαδίκτυο με τη μορφή .pdf . Τα άρθρα αυτά μπορεί να είναι διαφημιστικά Φυλλάδια διαφόρων εταιρειών, Φυλλάδια διαφόρων υγειονομικών φορέων, εργασίες διαφόρων επισημόνων και άλλα.

Στην δέκατη κατηγορία είναι η Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια. Η Ηλεκτρονικές Εγκυκλοπαίδειες είναι ιστοσελίδες που παρουσιάζουν πληροφορίες σχετικά με διάφορες λέξεις - κλειδιά. Οι ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες έχουν συνήθως πιο αντικειμενικό χαρακτήρα στις δημοσιεύσεις τους.

Στην ενδέκατη κατηγορία βρίσκεται η κατηγορία Μηχανή Αναζήτησης. Οι Μηχανές Αναζήτησης είναι ιστοχώροι που κυρίως διαχωρίζονται από τα Portal και τους Ιστότοπους επειδή το αναφέρουν ότι είναι Μηχανές Αναζήτησης χωρίς κάποια ιδιαίτερη διαφορά κυρίως από την κατηγορία Portal.

Η τελευταία δωδέκατη κατηγορία είναι αυτή των Πρακτορείων Ειδήσεων. Το κύριο Πρακτορείο Ειδήσεων που συμπεριλήφθηκε στη συγκεκριμένη εργασία είναι ο amna.gr (Αθηναϊκό – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων). Σε πολλά άρθρα τα Πρακτορεία Ειδήσεων είναι συνήθως οι πηγές τους και για αυτό το λόγο και ανευρίσκονται συχνά στη στήλη “Συγγραφέας”.

Αφού έγινε η συγκεκριμένη καταγραφή κρίθηκε απαραίτητο τα άρθρα αυτά να εισαχθούν στο IBM SPSS statistical program 21’ για να γίνουν κάποιες περαιτέρω στατιστικές αναλύσεις. Αυτό επιτεύχθηκε με τη δημιουργία μίας βάσης δεδομένων στο πρόγραμμα και χρήσης των ανάλογων λειτουργιών του προγράμματος για την περαιτέρω ανάλυση τους. Παρακάτω φαίνεται ένα απόσπασμα από την βάση δεδομένων του IBM SPSS statistical program, 21’. (Εικόνα 3.1)

Εικόνα 3.1 (Αποκοπή Στιγμιότυπου από τη Βάση Δεδομένων του SPSS statistical program)

AA	1	Visible: 9 of 9 V							
	AA	TITLE	DATE	AUTHOR	SITE	URL	TYPE	ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ	ΥΠΕΡΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
1	1	Διπλή προστασία από καρκίνο του τραχήλου της μήτρας εξασφαλίζει ο συνδ...	13-Sep-12	agelioforos.gr	agelioforos.gr	http://www.agelioforos.gr/...	a	οχι	1
2	2	Ευκολότερη η πρόληψη του καρκίνου της μήτρας	14-Sep-12	agelioforos.gr	agelioforos.gr	http://www.agelioforos.gr/...	a	οχι	1
3	3	Αθωράκιστοι οι έφηβοι απέναντι στον ιό HPV	21-Jan-13	agelioforos.gr	agelioforos.gr	http://www.agelioforos.gr/...	a	οχι	1
4	4	Δεν εμβολιάζονται κατά του HPV οι Ελληνίδες	22-Jan-10	agelioforos.gr	agelioforos.gr	http://www.agelioforos.gr/...	a	οχι	1
5	5	Εμβολιασμός για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας: Ουσιαστική κίνηση π...		Πέλα Νεονάκη	agorapress.gr	http://www.agorapress.gr/...	a	οχι	1
6	6	Εμβόλιο αντί-HPV: Προστασία και από τον καρκίνο του στοματοφάρυγγα	01-Jun-11	diagnosispress.gr	diagnosispress.gr	http://diagnosispress.gr/fi...	a	οχι	1
7	7	Εμβόλιο σκοτώνει τον ιό HPV	12-Oct-12	Αλεξάνδρα Χυδηριώτη	dimokratianews.gr	http://www.dimokratiane...	a	οχι	3
8	8	Οι ελληνίδες εμβολιάζονται κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας	26-Nov-12	e-fimerida.gr	e-fimerida.gr	http://e-fimerida.gr/scien...	a	οχι	1
9	9	Ενημέρωση για τον καρκίνο του τραχήλου	28-Dec-08	eleftheria.gr	eleftheria.gr	http://www.eleftheria.gr/in...	a	οχι	1
10	10	Ο εμβολιασμός ως μέσο προστασίας	24-Feb-11	Δημήτρης Καφετζής	ethnos.gr	http://www.ethnos.gr/arti...	a	οχι	1
11	11	Το εμβόλιο κατά του τραχήλου της μήτρας προστατεύει και από άλλες μορφ...	21-Jan-13	amna.gr	express.gr	http://www.express.gr/ne...	a	ναι	1
12	12	Εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας	05-Jun-12	Γ. Σαρής	filadelfia-xalkidona.gr	http://www.filadelfia-xalki...	a	οχι	1
13	13	Συτήριο το εμβόλιο του hrv	25-Jan-13	amna.gr	iatnikostypos.com	http://www.iatnikostypos...	a	ναι	1
14	14	Το εμβόλιο κατά του τραχήλου της μήτρας προστατεύει και από άλλες μορφ...	21-Jan-13	e-go.gr	imerisia.gr	http://www.imerisia.gr/art...	a	ναι	1
15	15	ΚΕΕΛΠΝΟ "Τα εμβόλια παραμένουν απαραίτητα όπλα για την πρόληψη τ...	23-Apr-13	Αθανάσιος Τσακρής	karfisa.gr	http://www.karfisa.gr/20...	a	οχι	1
16	16	Ασφαλές το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας	20-Mar-09	amna.gr	kathimerini.gr	http://www.kathimerini.gr...	a	ναι	1
17	17	Η ΕΕ προτρέπει τις γυναίκες να κάνουν το εμβόλιο κατά του hrv, στο οποίο ο...	05-Sep-12	lagadasonline.gr	lagadasonline.gr	http://www.lagadasonline...	a	οχι	1
18	18	Εμβόλιο για προστασία έναντι του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας	31-Jan-11	amna.gr	lakonikos.gr	http://www.lakonikos.gr/a...	a	ναι	1
19	19	Εμβόλιο κατά του hrv: Ρώσικη ρουλέτα παίζουν οι νέοι με το σεξ	18-Mar-12	Άρτεμις Τσίτσικα	madata.gr	http://www.madata.gr/dia...	f	οχι	1
20	20	Εκτεθειμένοι στον ιό hrv οι Έλληνες έφηβοι	22-Jan-13	Νικολέττα Μπούκα	makthes.gr	http://www.makthes.gr/in...	a	οχι	1
21	21	Πρόληψη, το εμβόλιο κατά του hrv στο εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμών	20-Oct-07	Νικολέττα Μπούκα	makthes.gr	http://www.makthes.gr/in...	a	οχι	1
22	22	Τι ισχύει για το εμβόλιο κατά του τραχήλου της μήτρας	16-Oct-12	nooz.gr	neakriti.gr	http://www.neakriti.gr/7p...	a	ναι	1

3.2 Περιγραφικά Στοιχεία – Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Η ανάλυση έδειξε ότι τα άρθρα που μελετήθηκαν στην χρονική περίοδο από αρχές Νοέμβρη έως και αρχές Αυγούστου, φτάνουν τον αριθμό 1,007. Επιπλέον, η δημιουργία τους χρονολογείται από τις 22/11/02 και φτάνει μέχρι και τις 04/08/14. Από αυτό το ευρύ χρονικό φάσμα δημιουργίας των άρθρων γίνεται κατανοητό ότι υπάρχουν δημοσιεύσεις σχετικά με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου τις μήτρας που εντοπίζονται πολύ πριν από την έγκρισή του για ευρεία χρήση.

Μέσα στη χρονιά 2002 έχει βρεθεί μόνο ένα άρθρο που να αναφέρεται στον εμβολιασμό. Επιπλέον, στις χρονιές 2003 και 2004 έχουν βρεθεί μόνο δύο άρθρα, από ένα σε κάθε χρονιά. Από το 2005 και

μετά οι δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο για το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας αρχίζουν και πληθαίνουν. Αυτό όπως είναι κατανοητό οφείλεται στο γεγονός ότι βρισκόμαστε ένα χρόνο πριν από την έγκριση του όπου αρχίζει να γνωστοποιείται στο κοινό η ύπαρξη του και η μελλοντική έγκρισή του. Ακόμα, φαίνεται ότι τον Αύγουστο του 2014 να υπάρχει μόνο ένα άρθρο κάτι που οφείλεται στο γεγονός ότι η αναζήτηση ολοκληρώθηκε αρχές Αυγούστου του 2014. Στη συνέχεια θα αναλυθεί περισσότερο η σχέση μεταξύ των άρθρων και της ημερομηνίας που εκδόθηκαν και θα σχολιαστούν τα στοιχεία που παρουσιάζονται από τη σχέση αυτή.

3.3 Περιγραφική Ανάλυση ανάλογα με τον Τύπο του άρθρου.

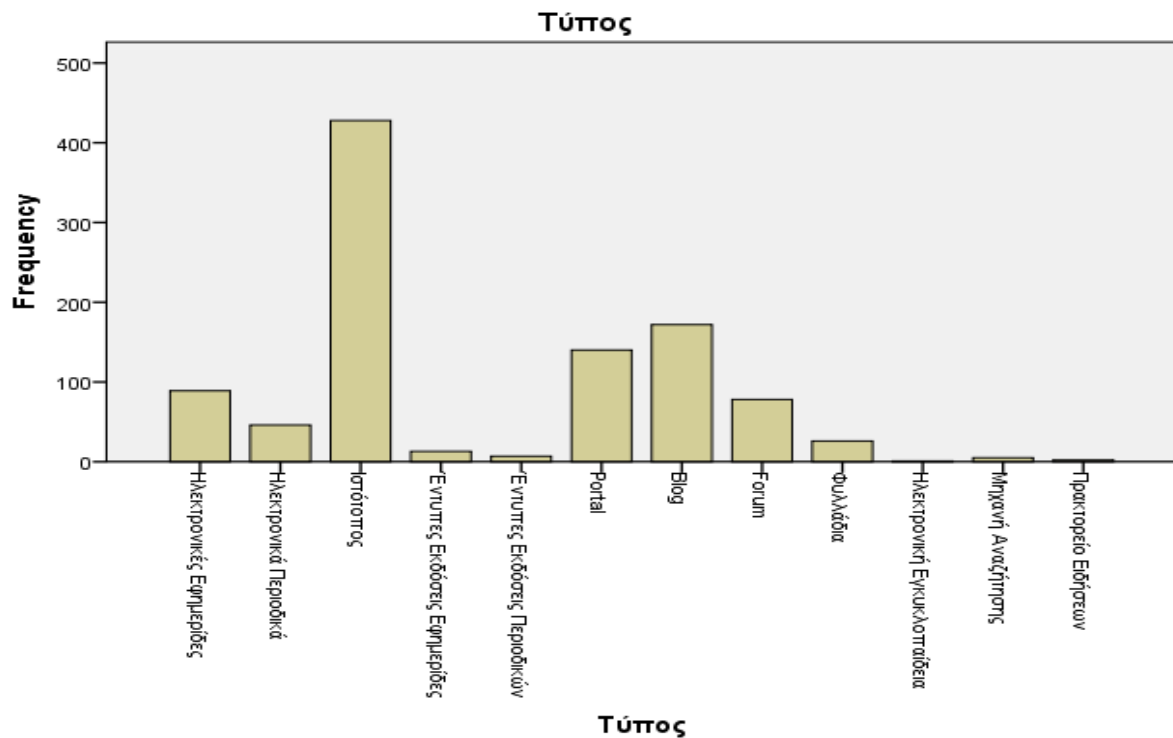
Αρχικά είναι σημαντικό να γίνει μία αναλυτική περιγραφή του αριθμού των άρθρων ανάλογα με τον τύπο που έχουν καταταχθεί και τα ποσοστά που εμφανίζουν στο σύνολο τους. Πιο αναλυτικά, τα 89 άρθρα προέρχονται από τις ηλεκτρονικές εφημερίδες, δηλαδή οι ηλεκτρονικές εφημερίδες απαρτίζουν το 8,8% του συνόλου των άρθρων. Κατά τον ίδιο τρόπο τα άρθρα από τα ηλεκτρονικά περιοδικά που είναι στο σύνολο 46, αποτελούν το 4,6% του συνόλου των άρθρων. Οι ιστότοποι κατέχουν την πιο μεγάλη κατηγορία με 428 άρθρα και 42,5% στο σύνολο των άρθρων. Στη συνέχεια οι έντυπες εκδόσεις εφημερίδων είναι 13 άρθρα με ποσοστό 1,3% στο σύνολο των άρθρων. Οι έντυπες εκδόσεις περιοδικών είναι 7 στο σύνολο των άρθρων, δηλαδή το 0,7% του συνόλου. Με τη σειρά τους τα Portal φτάνουν τα 140 δηλαδή το 13,9% στο σύνολο των άρθρων. Στην κατηγορία Blog υπάρχουν 172 δηλαδή το 17,1% του συνόλου των άρθρων. Στην κατηγορία Forum υπάρχουν 78 άρθρα με ποσοστό 7,7% του συνόλου των άρθρων. Επιπλέον στην κατηγορία Φυλλάδια υπάρχουν 26 άρθρα με ποσοστό 2,6% του συνόλου των άρθρων. Στην κατηγορία Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια υπάρχει 1 άρθρο με ποσοστό 0,1% του συνόλου των άρθρων. Τέλος, στις κατηγορίες Μηχανή Αναζήτησης και Πρακτορείο Ειδήσεων υπάρχουν 5 και 2 άρθρα αντίστοιχα, με ποσοστά 0,5% και 0,2% του συνόλου των άρθρων αντίστοιχα. Τα παραπάνω δεδομένα μπορούμε να τα δούμε αναλυτικότερα στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.1).

Εκτός από τον Πίνακα 1, στο SPSS statistical program δημιουργήθηκε και ένα διάγραμμα ράβδων (ραβδόγραμμα) για γίνει πιο κατανοητή η σχέση μεταξύ των άρθρων των διαφόρων κατηγοριών. Στη συνέχεια παρατίθεται το διάγραμμα αυτό (Διάγραμμα 3.1)

Τύπος Αρχείων (Πίνακας 3.1)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ηλεκτρονικές Εφημερίδες	89	8,8	8,8	8,8
Ηλεκτρονικά Περιοδικά	46	4,6	4,6	13,4
Ιστότοπος	428	42,5	42,5	55,9
Έντυπες Εκδόσεις Εφημερίδες	13	1,3	1,3	57,2
Έντυπες Εκδόσεις Περιοδικών	7	0,7	0,7	57,9
Portal	140	13,9	13,9	71,8
Blog	172	17,1	17,1	88,9
Forum	78	7,7	7,7	96,6
Φυλλάδια	26	2,6	2,6	99,2
Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια	1	0,1	0,1	99,3
Μηχανή Αναζήτησης	5	0,5	0,5	99,8
Πρακτορείο Ειδήσεων	2	0,2	0,2	100,0
Total	1007	100,0	100,0	

Διάγραμμα 3. 1

Από το παραπάνω διάγραμμα είναι ευδιάκριτο ότι οι ιστότοποι κατέχουν την πρώτη θέση στον αριθμό των άρθρων, με 428 άρθρα. Στη δεύτερη θέση έρχονται τα Blog με 172 άρθρα. Ακολουθούν τα Portal με 140 άρθρα και συνεχίζουν οι Ηλεκτρονικές Εφημερίδες με 89 άρθρα. Στη συνέχεια έρχονται τα Forum με 78 άρθρα, τα Ηλεκτρονικά Περιοδικά με 46 άρθρα, τα Φυλλάδια με 26 άρθρα, οι Έντυπες Εκδόσεις Εφημερίδων με 13 άρθρα, οι Έντυπες Εκδόσεις Περιοδικών με 7 άρθρα, η Μηχανή Αναζήτησης με 5 άρθρα, το Πρακτορείο Ειδήσεων με 2 άρθρα και τελευταία έρχεται η Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια με 1 άρθρο.

Συμπερασματικά, η παραπάνω ανάλυση έδειξε από τις παραπάνω 12 κατηγορίες άρθρων, οι ιστότοποι βρίσκονται στην πρώτη θέση με διαφορά σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες. Η επόμενη ομάδα κατηγοριών που περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό άρθρων είναι τα Blog, τα Portal, οι Ηλεκτρονικές Εφημερίδες, τα Forum, τα Ηλεκτρονικά Περιοδικά, τα Φυλλάδια. Τέλος, οι υπόλοιπες κατηγορίες αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό δείγμα άρθρων.

3.4 Περιγραφική Ανάλυση σχετική με την Αναδημοσίευση των άρθρων.

Στην συγκριμένη εργασία υπολογίστηκε επιπλέον ο αριθμός των άρθρων που αναδημοσιεύτηκαν επειδή ήταν προϊόντα που προήλθαν από κάποια άλλη πηγή. Αν και εδώ καταβλήθηκε σημαντική προσπάθεια να εντοπιστεί εάν τα άρθρα ήταν αναδημοσιευμένα ή όχι, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν μπόρεσε να γίνει εξ' ολοκλήρου κατανοητό. Αυτό συνέβη επειδή στο σύνολό τους υπάρχουν άρθρα που ενώ φαίνεται λόγω του περιεχομένου τους να έχουν προέλθει από κάποια άλλη πηγή, το site που τα αναρτά δεν το δηλώνει. Στην περίπτωση που ένα site δεν δηλώνει ότι το περιεχόμενο του άρθρου που δημοσιεύει προήλθε από άλλη πηγή, θεωρείται αυτομάτως ως μη αναδημοσιευμένο. Ο λόγος που κρίθηκε σημαντικό στη συγκεκριμένη εργασία να υπολογιστεί εάν κάποιο άρθρο είναι αναδημοσιευμένο ή όχι, είναι επειδή κατ' αυτό τον τρόπο μπορεί να γίνει γνωστό εάν υπάρχουν πολλά άρθρα πρωτότυπα. Έτσι ρίχνοντας μία δεύτερη ματιά στα άρθρα μπορούμε να δούμε ποιοι είναι οι δημιουργοί του άρθρου που αναδημοσιεύτηκε, εάν αυτοί επαναλαμβάνονται και σε άλλα site και ποια άρθρα συνήθως αναδημοσιεύονται.

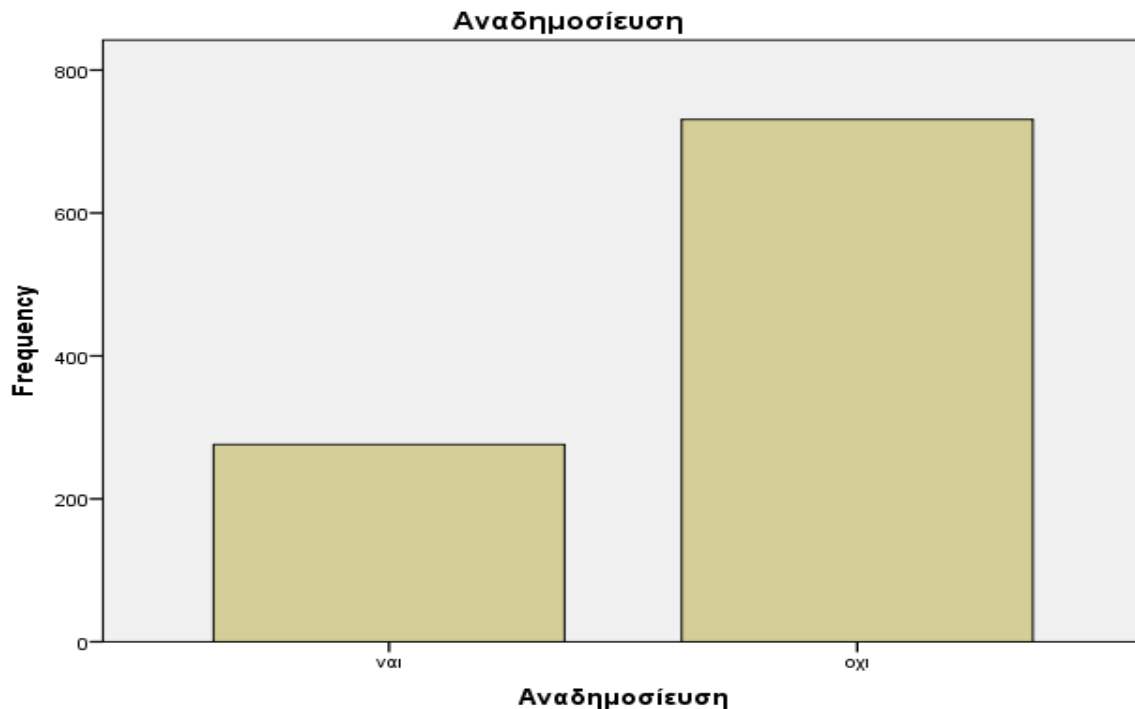
Όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3. 2), από τα 1,007 άρθρα που βρέθηκαν στο διαδίκτυο τα 731 άρθρα δεν ήταν αναδημοσιευμένα ενώ τα 276 άρθρα είχαν ληφθεί από κάποια άλλη πηγή. Αντίστοιχα το 72,6% του συνόλου των άρθρων δεν προέρχονται από αναδημοσίευση, ενώ το 27,4% του συνόλου των άρθρων είναι αναδημοσιευμένα. Το γεγονός ότι τα αναδημοσιευμένα άρθρα αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό των άρθρων δείχνει ότι ένα μεγάλο ποσοστό των άρθρων αναπαράγονται. Ως συνέπεια ένα μεγάλο ποσοστό των πληροφοριών που λαμβάνει ο πληθυσμός προέρχονται από αναπαραγωγή.

Αναδημοσίευση (Πίνακας 3. 2)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	276	27,4	27,4	27,4
Valid όχι	731	72,6	72,6	100,0
Total	1007	100,0	100,0	

Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η σχέση μεταξύ των αναδημοσιευμένων και μη άρθρων κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθεί ένα ραβδόγραμμα, όπως φαίνεται παρακάτω (Διάγραμμα 3. 2) που δείχνει τη σχέση μεταξύ τους.

Διάγραμμα 3. 2

Αφού υπολογίστηκε ο αριθμός των άρθρων ανά τύπο άρθρου και ο αριθμός των αναδημοσιευμένων και μη άρθρων, κρίθηκε σκόπιμο τα αποτελέσματα αυτά να συσχετιστούν μεταξύ τους. Έτσι δημιουργήθηκε ένας πίνακας που παρουσιάζει πόσα από τα άρθρα που δημοσιεύτηκαν προέρχονται από αναδημοσίευση και πόσα όχι, ανάλογα με τον τύπο τους.

Όπως φαίνεται παρακάτω οι Ηλεκτρονικές Εφημερίδες περιέχουν 23 άρθρα που προέρχονται από αναδημοσίευση και 66 άρθρα που δεν προέρχονται από αναδημοσίευση. Είναι προφανές ότι τα περισσότερα άρθρα στις ηλεκτρονικές εφημερίδες δεν θα πρέπει να προέρχονται από άλλες πηγές, εξαιτίας του γεγονότος ότι συνήθως έχουν τη δική τους συντακτική ομάδα και θεωρούνται και από τις

πιο αξιόπιστες πηγές ενημέρωσης. Κατά παρόμοιο τρόπο τα Ηλεκτρονικά Περιοδικά έχουν 12 άρθρα αναδημοσιευμένα και 34 που δεν προέρχονται από αναδημοσίευση.

Όσον αφορά του Ιστότοπους τα 93 άρθρα προέρχονται από αναδημοσίευση ενώ τα 335 άρθρα δεν προέρχονται από αναδημοσίευση. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος των ιστοτόπων είναι σελίδες που έχουν δημιουργηθεί από επαγγελματίες υγείας που αναρτούν συνήθως δεδομένα που προέρχονται από τους ίδιους για το λόγο αυτό δεν χρησιμοποιούν άλλες πηγές.

Αναφορικά με τις κατηγορίες Έντυπες εκδόσεις εφημερίδας και Έντυπες εκδόσεις περιοδικού παρατηρείται ότι στην πρώτη κατηγορία τα 2 άρθρα είναι αναδημοσιευμένα ενώ τα 11 είναι μη αναδημοσιευμένα, ενώ στη δεύτερη υπάρχουν 7 άρθρα που είναι μη αναδημοσιευμένα. Και στις δύο κατηγορίες παρατηρείται το ίδιο φαινόμενο, τα μη αναδημοσιευμένα άρθρα είναι περισσότερα από τα αναδημοσιευμένα. Αυτό συμβαίνει κυρίως επειδή τα περιοδικά και οι εφημερίδες έχουν δική τους συντακτική ομάδα που γράφει τα άρθρα και για το λόγο αυτό φροντίζουν να είναι πιο αξιόπιστα.

Στην κατηγορία Portal τα 53 άρθρα είναι αναδημοσιευμένα και τα 87 άρθρα δεν προέρχονται από αναδημοσίευση. Αντίστοιχα στα Blog τα 67 άρθρα προέρχονται από αναδημοσίευση ενώ τα 105 δεν προέρχονται. Και στις δύο αυτές κατηγορίες παρατηρείται ότι αναλογικά με τα αποτελέσματα των προηγούμενων κατηγοριών, τα Blog και τα Portal έχουν αρκετά άρθρα αναδημοσιευμένα.

Στην κατηγορία Forum τα αναδημοσιευμένα άρθρα είναι 20 και τα μη αναδημοσιευμένα 58. Τα Forum κυρίως αποτελούνται από απόψεις ατόμων που είναι προσωπικές. Σε πολλά άρθρα όμως της συγκεκριμένης κατηγορίας υπήρχαν άτομα που στήριζαν την άποψή τους σύμφωνα με άρθρα που προέρχονται από άλλες πηγές. Για το λόγο αυτό και κατατάσσονται στα άρθρα που προέρχονται από αναδημοσίευση.

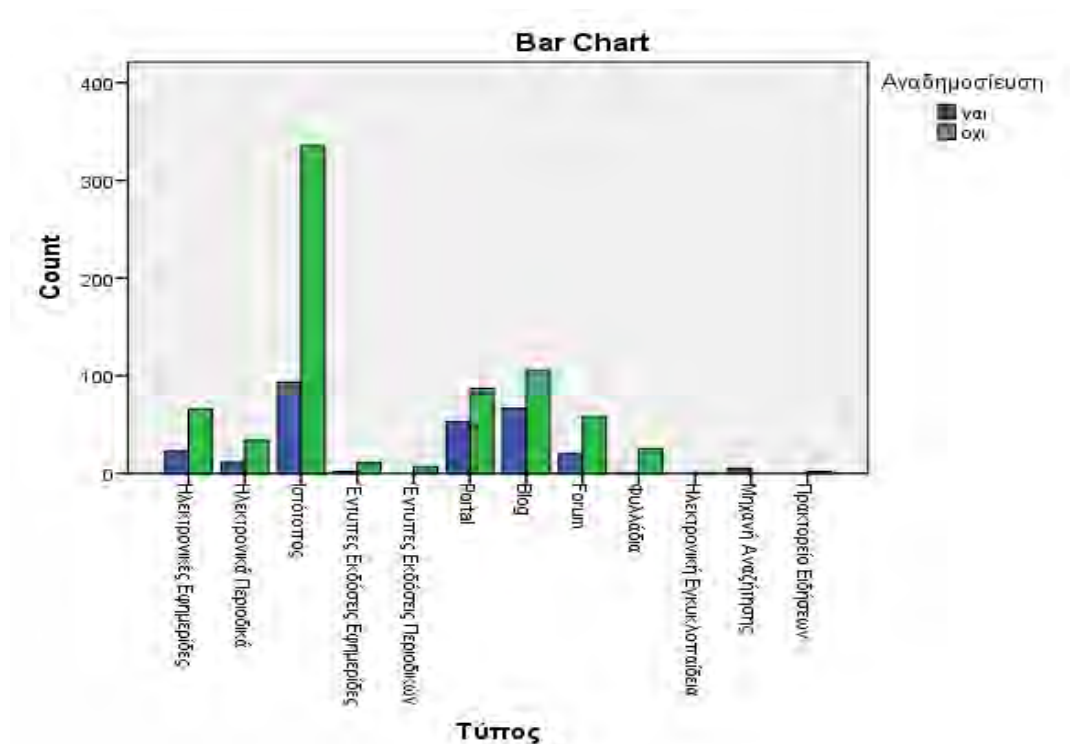
Στη συνέχεια, στην κατηγορία Φυλλάδια όπως είναι φυσικό υπήρχε μόνο ένα αναδημοσιευμένο άρθρο, ενώ τα άρθρα που ήταν μη αναδημοσιευμένα ήταν 25. Αυτό συμβαίνει γιατί τα περισσότερα Φυλλάδια είναι εργασίες ή διαφημίσεις εταιρειών και επιστημόνων υγείας. Είναι δηλαδή προσωπικές δουλειές επαγγελματιών ή φορέων.

Η κατηγορία Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια περιλαμβάνει ένα άρθρο που δεν προέρχεται από αναδημοσίευση. Η κατηγορίες Μηχανή Αναζήτησης περιλαμβάνει 5 άρθρα που προέρχονται από αναδημοσίευση και η κατηγορία Πρακτορείο Ειδήσεων περιλαμβάνει 2 άρθρα που δεν προέρχονται από αναδημοσίευση. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.3) παρουσιάζονται συνολικά όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω. Στη συνέχεια παρουσιάζεται διάγραμμα ράβδων όπου στην οριζόντια γραμμή παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι άρθρων και οι στήλες με τα χρώματα δείχνουν τον αριθμό των άρθρων που είναι αναδημοσιευμένα ή όχι ανάλογα με τον τύπο τους. (Διάγραμμα 3.3).

Τύπος * Αναδημοσίευση (Πίνακας 3.3)

		Αναδημοσίευση		Total
		ναι	όχι	
Τύπος	Ηλεκτρονικές Εφημερίδες	23	66	89
	Ηλεκτρονικά Περιοδικά	12	34	46
	Ιστότοπος	93	335	428
	Έντυπες Εκδόσεις	2	11	13
	Εφημερίδες			
	Έντυπες Εκδόσεις	0	7	7
	Περιοδικών			
	Portal	53	87	140
	Blog	67	105	172
	Forum	20	58	78
	Φυλλάδια	1	25	26
	Ηλεκτρονική	0	1	1
	Εγκυκλοπαίδεια			
	Μηχανή Αναζήτησης	5	0	5
	Πρακτορείο Ειδήσεων	0	2	2
Total		276	731	1007

Διάγραμμα 3.3

3.5 Περιγραφική Ανάλυση των άρθρων που είναι Υπέρ / Κατά / Ουδέτερα όσον αφορά το εμβόλιο.

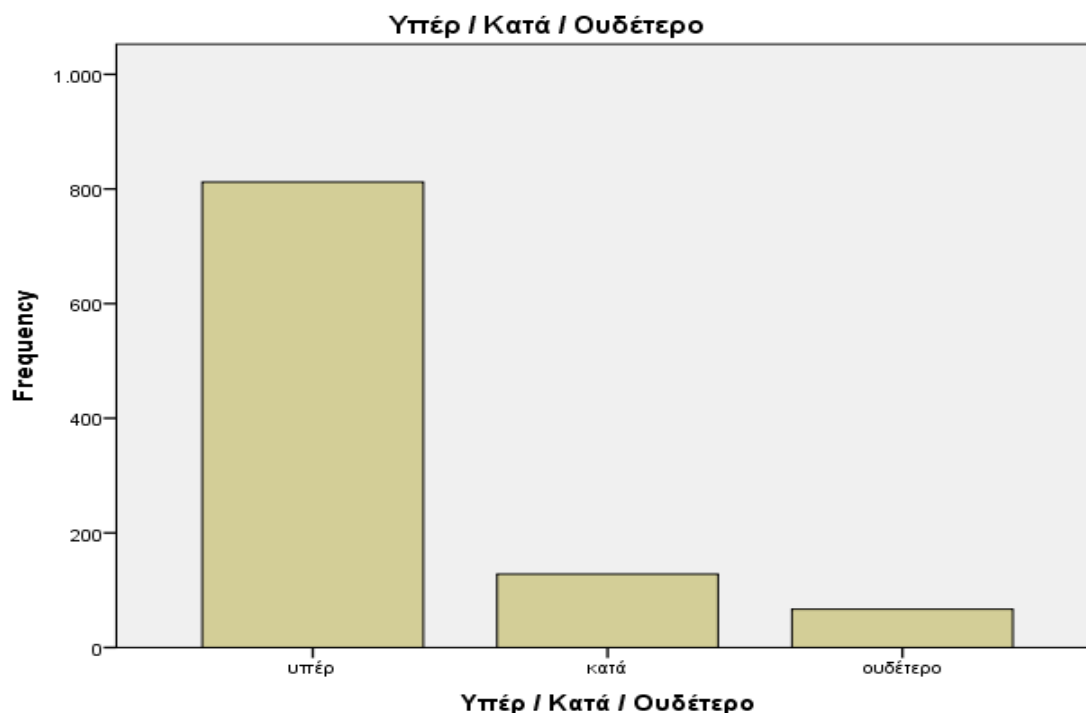
Ένα από τα κομμάτια μεγάλης σημασίας που έπρεπε να υπολογιστεί στη συνέχεια της εργασίας ήταν ο αριθμός των άρθρων που ήταν υπέρ, κατά και ουδέτερα απέναντι στο εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Μέσα από αυτό τον υπολογισμό μπορούμε να δούμε μία γενική εικόνα για τη στάση των ΜΜΕ σε σχέση με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα του παρακάτω πίνακα, τα άρθρα που τάσσονται υπέρ του εμβολιασμού και του εμβολίου γενικότερα είναι 812 και αντιπροσωπεύουν το 80,6% του συνόλου των άρθρων. Τα άρθρα αντίστοιχα που είναι ενάντια στο εμβολιασμό και στο εμβόλιο γενικότερα και υποστηρίζουν την απαγόρευση του από την κυκλοφορία είναι 128 και αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το 12,7% του συνόλου των άρθρων. Τέλος, τα άρθρα που μένουν ουδέτερα απέναντι στο εμβόλιο και τον εμβολιασμό, εκφέροντας τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά χωρίς να παίρνουν μία διακριτή στάση είναι 67 άρθρα και αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το 6,7% του συνόλου των άρθρων. Από τα παραπάνω αποτελέσματα, είναι προφανές ότι τα ΜΜΕ τάσσονται υπέρ του εμβολίου και γενικότερα του εμβολιασμού. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι ο αριθμός των άρθρων που είναι υπέρ αντιπροσωπεύει το 80,6 % του συνόλου των άρθρων. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.4) φαίνονται τα παραπάνω αποτελέσματα.

Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο (Πίνακας 3.4)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Υπέρ	812	80,6	80,6	80,6
Κατά	128	12,7	12,7	93,3
ουδέτερο	67	6,7	6,7	100,0
Total	1007	100,0	100,0	

Επιπρόσθετα, για να γίνει πιο κατανοητή η σχέση μεταξύ των θετικών, αρνητικών ή ουδέτερων άρθρων, κρίθηκε χρήσιμο να δημιουργηθεί ένα ραβδόγραμμα (Διάγραμμα 3.4). Στο παρακάτω διάγραμμα διαφαίνεται με μεγάλη ευκρίνεια ότι τα άρθρα που είναι υπέρ του εμβολιασμού απαρτίζουν την πλειοψηφία των άρθρων, όπως ειπώθηκε και παραπάνω. Στο συγκεκριμένο σημείο, από αυτή τη διαπίστωση μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα ΜΜΕ είναι φαινομενικά στο σύνολο τους υπέρ του εμβολιασμού και δείχνουν να αποδέχονται ως επί το πλείστον την έλευση του και την εισαγωγή του στο εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμών.

Διάγραμμα 3.4

3.6 Συσχέτιση των τύπων των άρθρων με το χαρακτηρισμό του ως υπέρ κατά ουδέτερο.

Παραπάνω βρέθηκε ο αριθμός των άρθρων ανά τύπο άρθρου όπως επίσης και ο αριθμός των άρθρων που είναι υπέρ, κατά και ουδέτερα σε σχέση με το εμβόλιο. Αφού έγιναν αυτές οι μετρήσεις κρίθηκε σημαντικό να πραγματοποιηθεί μία συσχέτιση μεταξύ τους. Δηλαδή έπρεπε να υπολογιστούν πόσα άρθρα ανάλογα με τον τύπο τους ήταν θετικά, αρνητικά και ουδέτερα. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο έπρεπε να δημιουργηθεί ένα διάγραμμα διασταύρωσης - crosstab.

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.5) φαίνεται ο αριθμός των άρθρων που είναι θετικά, αρνητικά και ουδέτερα ανάλογα με τον τύπο τους. Πιο συγκεκριμένα, στην ηλεκτρονική εφημερίδα υπάρχουν 76 άρθρα υπέρ του εμβολίου, 5 άρθρα κατά του εμβολίου και 8 άρθρα που είναι ουδέτερα σε σχέση με το εμβόλιο. Αντίστοιχα στα ηλεκτρονικά περιοδικά βρίσκονται 42 υπέρ, 3 άρθρα κατά και 1 άρθρα ουδέτερα. Στους ιστοτόπους τα 378 άρθρα είναι υπέρ, τα 29 είναι κατά και τα 21 είναι ουδέτερα.

Εδώ είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι ιστοτόποι στο σύνολο τους στρέφονται θετικά σε σχέση με το εμβόλιο. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί ιστοτόποι είναι δημιουργήματα διαφόρων επιστημόνων υγείας, κυρίως ιατρών, που ως επί το πλείστον τάσσονται υπέρ του εμβολίου, επειδή πιστεύουν ότι η εφαρμογή του θα έχει σημαντικά οφέλη στην υγεία του γυναικείου

πληθυσμού. Στη συνέχεια, οι έντυπες εκδόσεις εφημερίδας έχουν 12 άρθρα υπέρ και 1 άρθρο κατά του εμβολίου. Οι έντυπες εκδόσεις περιοδικού έχουν μόνο 7 άρθρα υπέρ του εμβολίου.

Όσον αφορά τα Portal, τα άρθρα που είναι υπέρ του εμβολίου είναι 122, τα 10 κατά και τα 8 ουδέτερα απέναντι στο εμβόλιο. Στην κατηγορία Blog έχουμε μία αξιοσημείωτη διαφορά, μιας και τα 100 άρθρα είναι υπέρ του εμβολίου αλλά τα άρθρα που είναι κατά του εμβολίου είναι 67. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι τα Blog κυρίως είναι ιστοσελίδες που εκφράζουν και προσωπική γνώμη απέναντι σε διάφορα θέματα για το λόγο αυτό πολλές φορές η άποψή τους μπορεί να μην είναι αντικειμενική και αξιόπιστη. Τα ουδέτερα άρθρα που περιέχουν τα Blog είναι 5.

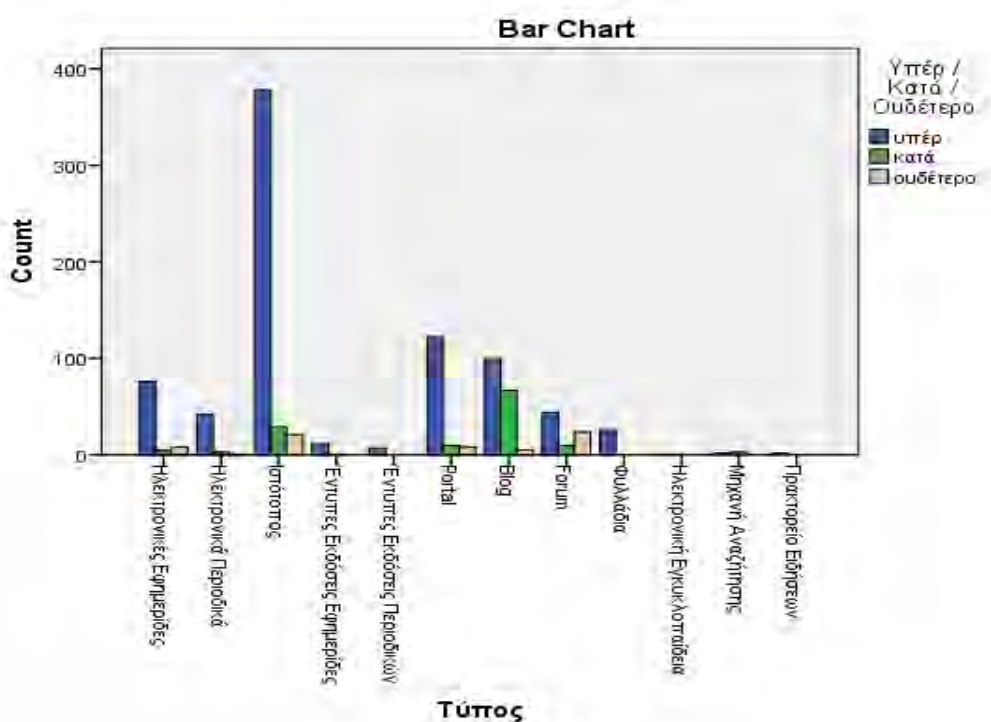
Στη συνέχεια, τα Forum περιλαμβάνουν 44 άρθρα που είναι υπέρ του εμβολίου, 10 άρθρα που είναι κατά του εμβολίου και 24 άρθρα που είναι ουδέτερα. Εδώ παρατηρείται ότι τα ουδέτερα άρθρα είναι περισσότερα σε σχέση με τα αρνητικά και σχεδόν τα μισά των θετικών. Από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι δεν υφίσταται μία ξεκάθαρη στάση όσον αφορά το εμβόλιο. Αυτό πιθανότητα συμβαίνει επειδή τα Forum περιλαμβάνουν συζητήσεις μεταξύ διαφόρων ατόμων που είναι φυσιολογικό να ανταλλάσσουν απόψεις σχετικά με διάφορα θέματα. Συνεπώς άλλοι βλέπουν το εμβόλιο ως θετικό, άλλοι ως αρνητικό και για το λόγο αυτό και δημιουργείται μία ουδέτερη γενική εικόνα σε σχέση με το εμβόλιο.

Αναφορικά με τα Φυλλάδια σε αυτή την κατηγορία φαίνεται ότι όλα τα άρθρα είναι υπέρ του εμβολίου, με 26 άρθρα όλα υπέρ. Η ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια έχει ένα άρθρο υπέρ του εμβολίου. Στην κατηγορία Μηχανή Αναζήτησης υπάρχει το εξής παράδοξο. Παρόλο που η συγκεκριμένη κατηγορία έχει λιγιστό αριθμό άρθρων στο σύνολο της, ωστόσο τα θετικά άρθρα είναι 2 και τα αρνητικά άρθρα είναι 3, ενώ ουδέτερα άρθρα δεν υπάρχουν. Δεν φαίνεται να υπάρχουν αρκετά άρθρα για να επιβεβαιώσουν την ανάγκη επισκόπησης του συγκεκριμένου γεγονότος, αλλά και μόνο η αναφορά του είναι πολύ αξιοσημείωτη. Τέλος όσον αφορά τα Πρακτορεία Ειδήσεων, εκεί υπάρχουν μόνο 2 άρθρα που φέρουν αναφορές υπέρ του συγκεκριμένου εμβολίου. Παρακάτω φαίνεται ο πίνακας (Πίνακας 3.5) που περιλαμβάνει τα παραπάνω στοιχεία που περιγράφηκαν. Στη συνέχεια δημιουργήθηκαν δύο διαγράμματα ράβδων που παρουσιάζουν τους τύπους αρχείων σε σχέση με την στάση των άρθρων ως υπέρ, κατά ή ουδέτερα σε σχέση με το εμβόλιο. Από τα παρακάτω ραβδογράμματα (Διάγραμμα 3.5, και 3.6) γίνονται φανερά όλα τα στοιχεία που ειπώθηκαν παραπάνω, μόνο που παρακάτω γίνονται και φανερές οπτικά οι κύριες διαφορές που περιγράφηκαν παραπάνω.

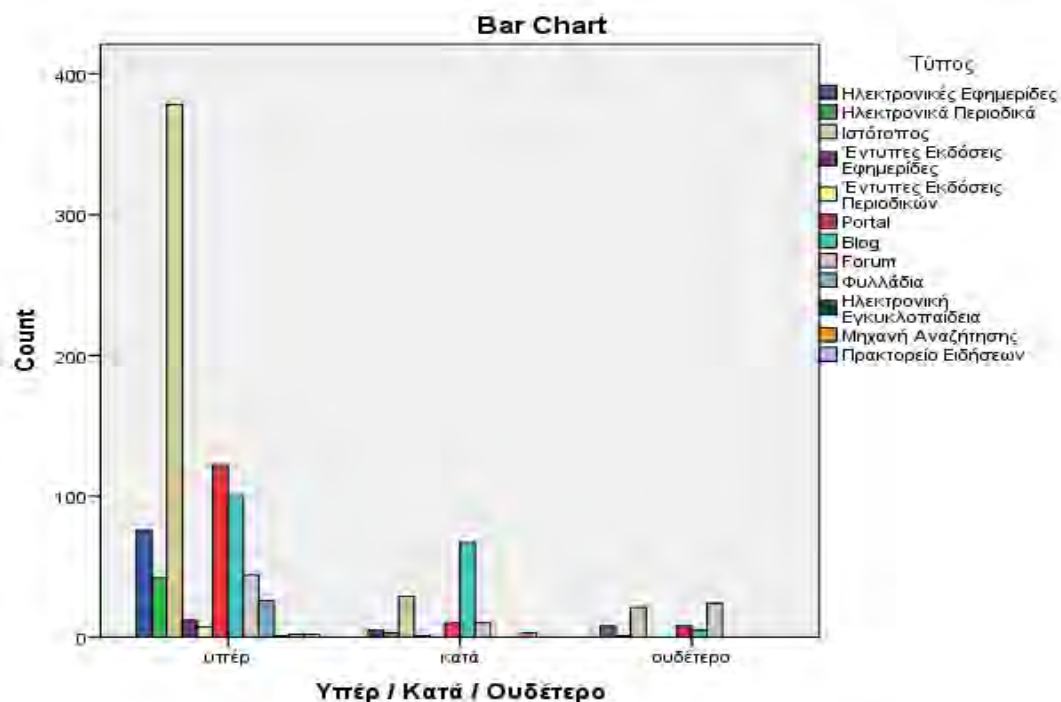
Τύπος * Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο (Πίνακας 3.5)

		Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο			Total
		υπέρ	κατά	ουδέτερο	
Τύπος	Ηλεκτρονικές Εφημερίδες	76	5	8	89
	Ηλεκτρονικά Περιοδικά	42	3	1	46
	Ιστότοπος	378	29	21	428
	Έντυπες Εκδόσεις Εφημερίδες	12	1	0	13
	Έντυπες Εκδόσεις Περιοδικών	7	0	0	7
	Portal	122	10	8	140
	Blog	100	67	5	172
	Forum	44	10	24	78
	Φυλλάδια	26	0	0	26
	Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια	1	0	0	1
	Μηχανή Αναζήτησης	2	3	0	5
	Πρακτορείο Ειδήσεων	2	0	0	2
	Total	812	128	67	1007

Διάγραμμα 3.5

Διάγραμμα 3.6

3.7 Περιγραφική Ανάλυση Χρονολογιών

Στην πορεία της συγκεκριμένης εργασίας κρίθηκε απαραίτητο να γίνει περιγραφική ανάλυση των ημερομηνιών. Επειδή όμως ήταν πολύ δύσκολο να μετρηθούν όλες αυτές οι διαφορετικές ημερομηνιοχρονολογίες έπρεπε να ομαδοποιηθούν. Έτσι κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με το έτος που δημιουργήθηκαν τα μελετώμενα άρθρα. Το σύνολο των άρθρων που είχαν ημερομηνία ήταν 770 ενώ το σύνολο αυτών που βρέθηκαν δίχως ημερομηνία ήταν 237.

Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ένας πίνακας που δείχνει αναλυτικά πόσα άρθρα δημοσιεύτηκαν από το 2002 έως το 2014. Πιο αναλυτικά το 2002 έχει δημοσιευτεί ένα άρθρο, το 2003 ένα άρθρο, 2004 ένα άρθρο και από το 2005 και μετά ο αριθμός των δημοσιευμένων άρθρων αρχίζουν και πληθαίνουν. Έτσι το 2005 έχουν δημοσιευτεί 3 άρθρα, το 2006 έχουν δημοσιευτεί 5 άρθρα, το 2007 έχουν δημοσιευτεί 65 άρθρα. Η έντονη αυτή εναλλαγή από τις λιγιστές δημοσιεύσεις στις 65, σχετίζεται απόλυτα με την έγκριση των εμβολίων για ευρεία χρήση. Έτσι το 2008 δημοσιεύτηκαν 46, το 2009 δημοσιεύτηκαν 93 άρθρα και το 2010 δημοσιεύτηκαν 38 άρθρα. Το 2011, 2012 και το 2013 ξεκινάει μία έντονη αύξηση στη δημοσίευση των άρθρων σχετικά με το εμβόλιο. Το 2011 δημοσιεύτηκαν 90, το 2012 δημοσιεύτηκαν 118 και το 2013 δημοσιεύτηκαν 238 άρθρα. Τέλος το 2014 μέχρι αρχές Αυγούστου έχουν δημοσιευτεί 71, που πάλι είναι μεγάλος αριθμός δεδομένου ότι

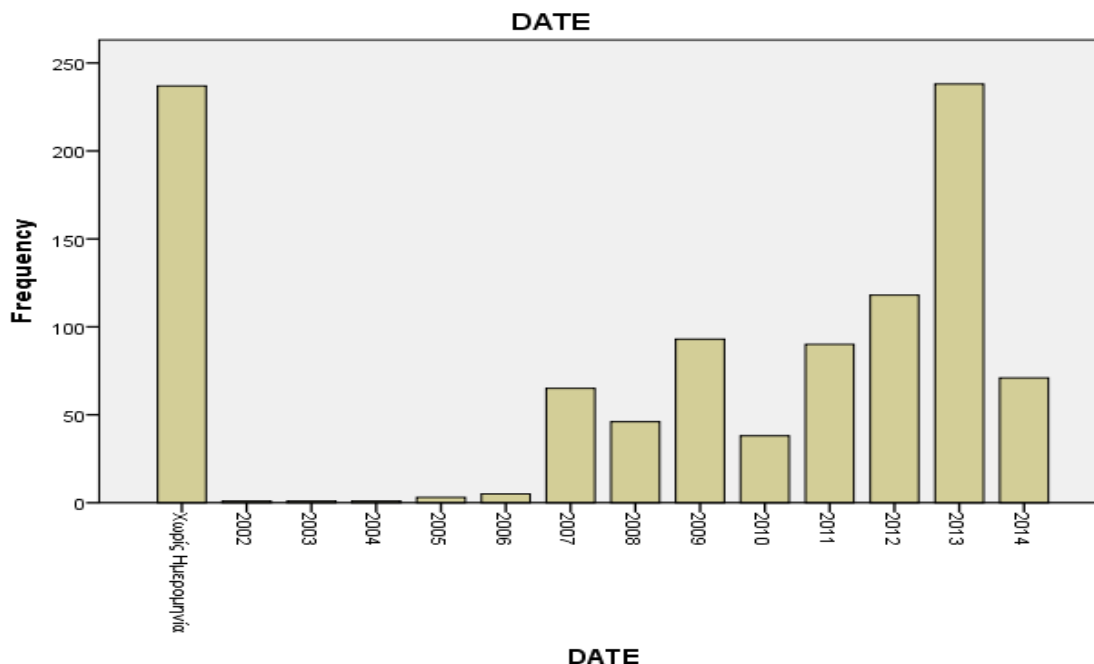
βρισκόμαστε ήδη λίγο μετά τα μέσα της χρονιάς. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.6) παρουσιάζονται αναλυτικά όσα αναλύθηκαν παραπάνω.

Άρθρα ανά Χρονολογία (Πίνακας 3.6)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Χωρίς Ημερομηνία	237	23,5	23,5	23,5
2002	1	0,1	0,1	23,6
2003	1	0,1	0,1	23,7
2004	1	0,1	0,1	23,8
2005	3	0,3	0,3	24,1
2006	5	0,5	0,5	24,6
2007	65	6,5	6,5	31,1
Valid 2008	46	4,6	4,6	35,7
2009	93	9,2	9,2	44,9
2010	38	3,8	3,8	48,7
2011	90	8,9	8,9	57,6
2012	118	11,7	11,7	69,3
2013	238	23,6	23,6	92,9
2014	71	7,1	7,1	100,0
Total	1007	100,0	100,0	

Στη συνέχεια δημιουργήθηκε και ένα ραβδόγραμμα (Διάγραμμα 3.7) που παρουσιάζει με τρόπο πιο κατανοητό όσα ειπώθηκαν παραπάνω. Όπως φαίνεται ξεκάθαρα στο διάγραμμα το 2013 ήταν η χρονιά με τις περισσότερες δημοσιεύσεις άρθρων σχετικά με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

Διάγραμμα 3.7

Στη συνέχεια ο παράγοντας ημερομηνία δημοσίευσης των άρθρων συσχετίστηκε και με άλλους παράγοντες. Ένας από τους άλλους παράγοντες που συσχετίστηκε η χρονολογία δημοσίευσης των άρθρων είναι η αξιολόγηση των άρθρων ως υπέρ, κατά ή ουδέτερα.

Για το σκοπό δημιουργήθηκε ένας πίνακας συσχετισμού της χρονολογίας με την κριτική των άρθρων. Ο πίνακας αυτός που φαίνεται παρακάτω έδειξε ότι το 2002 υπήρχε ένα άρθρο που ήταν υπέρ του εμβολίου, το 2003 υπήρχε επίσης ένα άρθρο που ήταν υπέρ του εμβολίου, και το 2004 υπήρχε άλλο ένα άρθρο που ήταν υπέρ του εμβολίου. Μέσα στο 2005 υπήρχαν 3 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου. Αυτό μας δείχνει ότι σε πρώτη φάση πριν από την είσοδο του εμβολίου τα MME ήταν θετικά απέναντι στο εμβόλιο.

Στη συνέχεια το 2006 υπήρχαν 5 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου. Το 2007 λίγο καιρό μετά την εισαγωγή του εμβολίου υπήρχαν στα ελληνικά MME 45 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου, 9 άρθρα που ήταν κατά του εμβολίου και 11 άρθρα που ήταν ουδέτερα όσον αφορά το εμβόλιο. Το 2008 βρέθηκαν 31 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου, 6 άρθρα κατά του εμβολίου και 9 άρθρα ουδέτερα. Το 2009 βρέθηκαν 59 άρθρα που ήταν υπέρ, 28 άρθρα που ήταν κατά και 6 άρθρα που ήταν ουδέτερα. Το 2010 υπήρχαν 30 άρθρα που ήταν υπέρ, 5 άρθρα που ήταν κατά του εμβολίου και 3 άρθρα που ήταν ουδέτερα. Το 2011 βρέθηκαν 78 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου, 9 άρθρα που ήταν κατά του εμβολίου και 3 άρθρα που ήταν ουδέτερα. Το 2012 βρέθηκαν 95 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου, 9 άρθρα που ήταν κατά του εμβολίου και 14 άρθρα που ήταν ουδέτερα σε σχέση με το

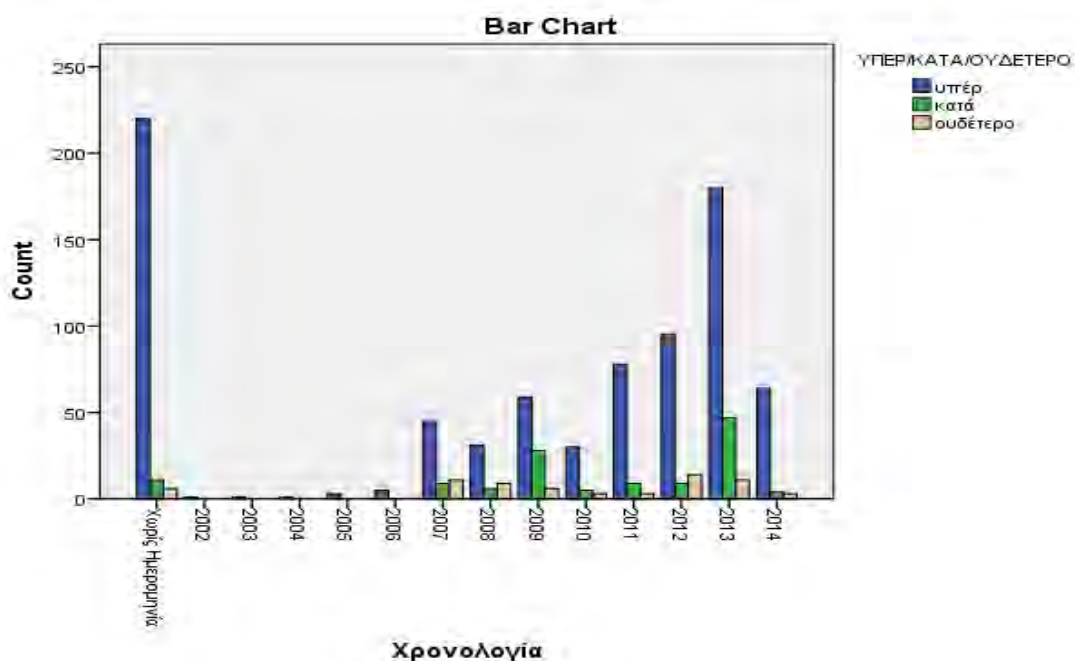
συγκεκριμένο εμβόλιο. Το 2013 βρέθηκαν 180 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου, 47 άρθρα που ήταν κατά του εμβολίου και 11 άρθρα που ήταν ουδέτερα. Τέλος, μέχρι αρχές Αυγούστου του 2014 βρέθηκαν 64 άρθρα που ήταν υπέρ του εμβολίου, 4 άρθρα που ήταν κατά του εμβολίου και 3 άρθρα που ήταν ουδέτερα. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται αναλυτικά όσα ειπώθηκαν παραπάνω (Πίνακας 3.7).

Χρονολογία * ΥΠΕΡ/ΚΑΤΑ/ΟΥΔΕΤΕΡΟ (Πίνακας 3.7)

		ΥΠΕΡ/ΚΑΤΑ/ΟΥΔΕΤΕΡΟ			Total
		υπέρ	κατά	ουδέτερο	
Χρονολογία	Χωρίς Ημερομηνία	220	11	6	237
	2002	1	0	0	1
	2003	1	0	0	1
	2004	1	0	0	1
	2005	3	0	0	3
	2006	5	0	0	5
	2007	45	9	11	65
	2008	31	6	9	46
	2009	59	28	6	93
	2010	30	5	3	38
	2011	78	9	3	90
	2012	95	9	14	118
	2013	180	47	11	238
	2014	64	4	3	71
	Total	813	128	66	1007

Στη συνέχεια δημιουργήθηκε ένα ραβδόγραμμα που παρουσιάζει με μεγαλύτερη οπτική ευκρίνεια τα παραπάνω στοιχεία. (Διάγραμμα 3.8)

Διάγραμμα 3.8

3.8 Επιμέρους περιγραφική ανάλυση κύριων εφημερίδων

Οι εφημερίδες όπως αναλύθηκε και παραπάνω αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ζωής των περισσότερων ανθρώπων ακόμα και σήμερα που το διαδίκτυο έχει εισβάλλει στη ζωή των ανθρώπων και έχει παγιώσει τη θέση του ως αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινότητά μας. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να γίνει μία επιμέρους μελέτη στα άρθρα των εφημερίδων έντυπης και ηλεκτρονικής μορφής.

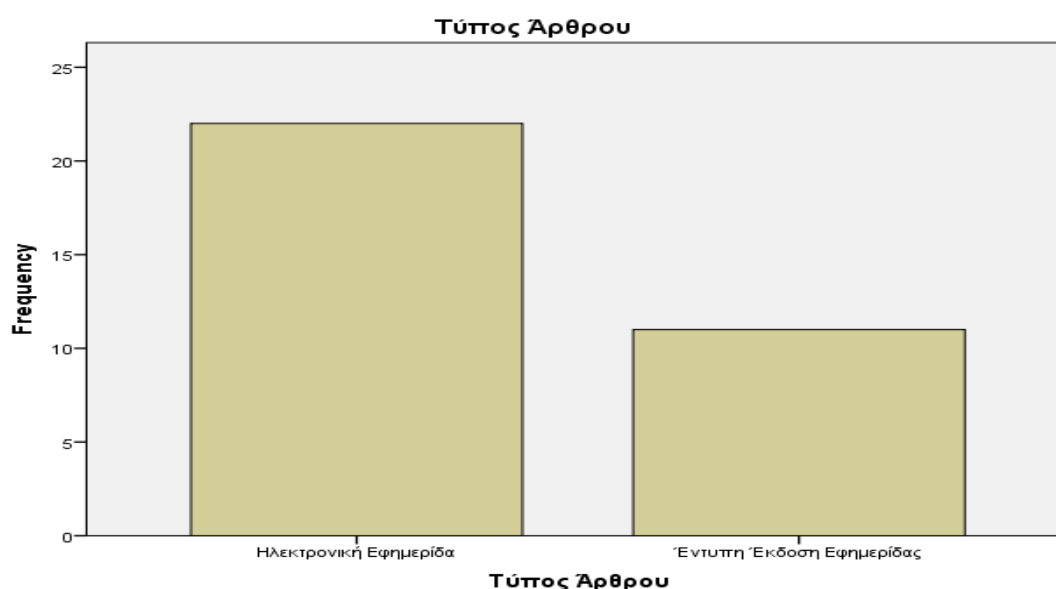
Κρίθηκε σκόπιμο λοιπόν, να μελετηθούν οι εφημερίδες που είναι ευρέως γνωστές στο ελληνικό πληθυσμό και είναι οι επικρατέστερες. Παρόλο του μεγάλου αριθμού εφημερίδων έντυπης και ηλεκτρονικής μορφής που βρέθηκαν για την υλοποίηση της συγκεκριμένης εργασίας, έχει παρατηρηθεί ότι οι πιο κύριες εφημερίδες που είναι γνωστές στον ελληνικό πληθυσμό είναι Η Ελευθεροτυπία, Το Έθνος, Η Καθημερινή, Το Πρώτο Θέμα, Το Βήμα και Τα Νέα.

Οι πιο δημοφιλείς εφημερίδες για την Ελλάδα μελετήθηκαν εκτενέστερα και πραγματοποιήθηκε μία επιμέρους περιγραφική ανάλυση για αυτές. Ο λόγος που έγινε αυτό είναι για να διατυπωθεί μία πιο ξεκάθαρη εικόνα σχετικά με τη στάση που έχουν οι εφημερίδες όσον αφορά το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Για την επίτευξη του σκοπού σημαντικό ρόλο έπαιξε στην ανάλυση το SPSS statistical program, 21'.

Τύπος Άρθρου (Πίνακας 3.8)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ηλεκτρονική Εφημερίδα	22	66,7	66,7	66,7
Έντυπη Έκδοση Εφημερίδας	11	33,3	33,3	100,0
Total	33	100,0	100,0	

Διάγραμμα 3.9

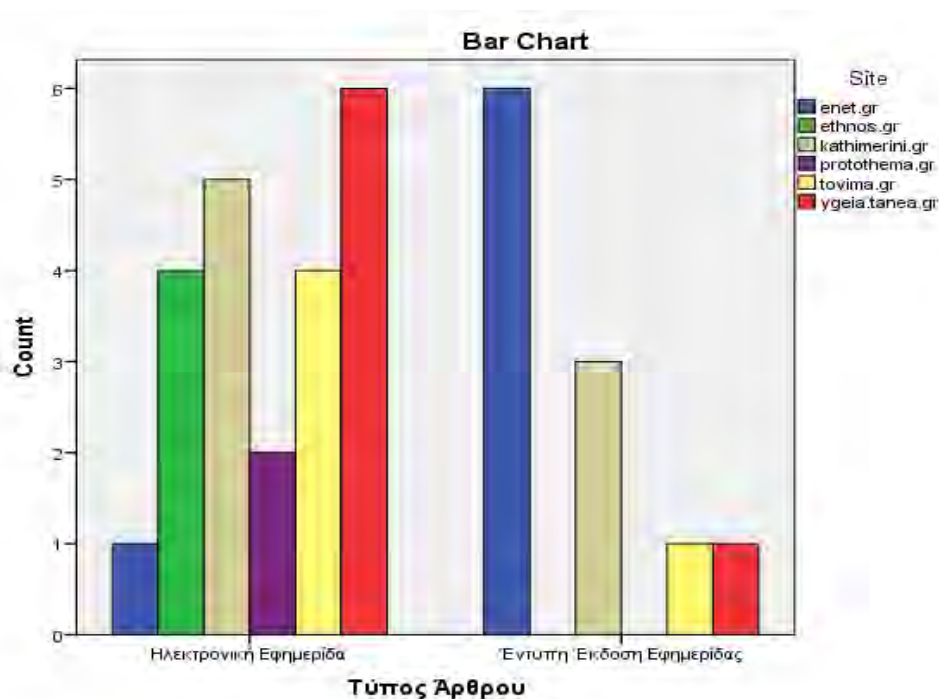
Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα και πιο αναλυτικά στο παραπάνω διάγραμμα μελετήθηκαν από τις παραπάνω δημοφιλής εφημερίδες τόσο η έντυπες εκδόσεις τους, όσο και τα άρθρα που ήταν σε ηλεκτρονική μορφή. Ο πίνακας δείχνει ότι οι ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις είναι περισσότερες από τις έντυπες εκδόσεις των συγκεκριμένων εφημερίδων.

Πιο αναλυτικά όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα και στο παρακάτω διάγραμμα ράβδων, Η Ελευθεροτυπία έχει δημοσιεύσει 1 άρθρο σε ηλεκτρονική μορφή και 6 άρθρα σε έντυπη μορφή. Το Έθνος έχει δημοσιεύσει μόνο 4 άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή. Η Καθημερινή έχει δημοσιεύσει 5 άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή και 3 άρθρα σε έντυπη μορφή. Το Πρώτο Θέμα έχει δημοσιεύσει μόνο 2 άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή. Το Βήμα έχει δημοσιεύσει 4 άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή και 1 άρθρο σε έντυπη μορφή. Τέλος Τα Νέα έχουν δημοσιεύσει 6 άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή και 1 άρθρο σε έντυπη μορφή. Εδώ είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα προέρχονται από το διαδίκτυο για το χρονικό διάστημα 2002 έως αρχές Αυγούστου του 2014 και με μηχανή αναζήτησης το [google.com/gr](https://www.google.com/gr). Αυτό σημαίνει ότι ίσως να υπάρχουν άρθρα από τις συγκεκριμένες εφημερίδες που εντοπίζονται είτε ως έντυπο υλικό που όμως δεν έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο, είτε υπάρχουν και άλλα άρθρα σε άλλες μηχανές αναζήτησης.

Εφημερίδα (ηλεκτρονική, έντυπη) * Τύπος Άρθρου (Πίνακας 3.9)

	Site	Τύπος Άρθρου		Total
		Ηλεκτρονική Εφημερίδα	Έντυπη Έκδοση Εφημερίδας	
	enet.gr	1	6	7
	ethnos.gr	4	0	4
	kathimerini.gr	5	3	8
	protothema.gr	2	0	2
	tovima.gr	4	1	5
	ygeia.tanea.gr	6	1	7
	Total	22	11	33

Διάγραμμα 3.10

Όπως φαίνεται και από τον παραπάνω πίνακα (Πίνακας 3.9) η εφημερίδα με τον μεγαλύτερο αριθμό των δημοσιευμένων άρθρων συνολικά και ηλεκτρονικής και έντυπης μορφής είναι η Καθημερινή. Επιπλέον, η εφημερίδα με τις πιο πολλές ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις είναι Τα Νέα, ενώ η εφημερίδα με τις πιο πολλές έντυπες εκδόσεις σχετικά πάντα με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας είναι η Ελευθεροτυπία.

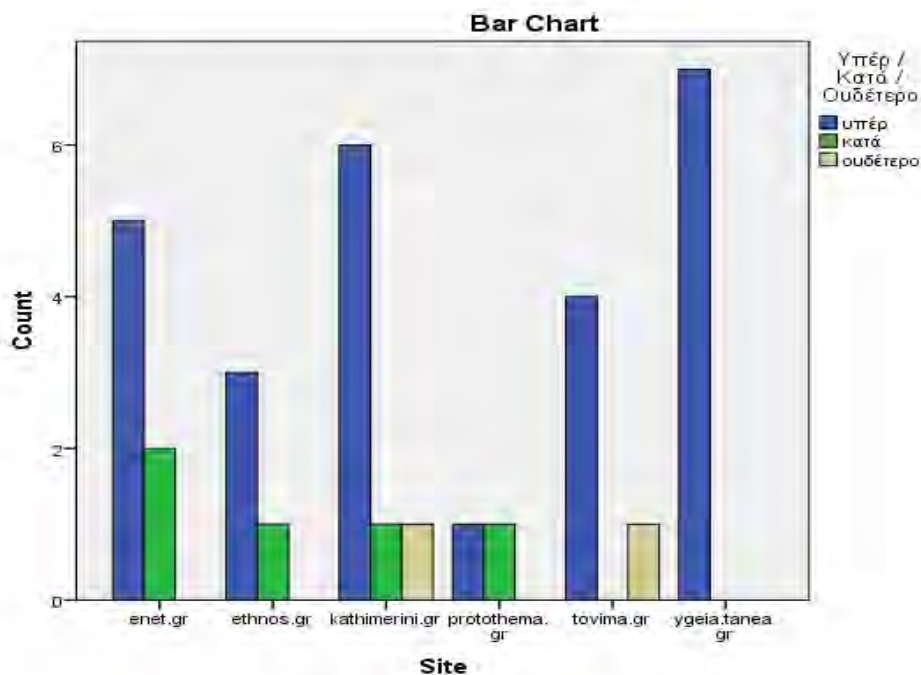
Ο στόχος όμως της συγκεκριμένης επιμέρους ανάλυσης όπως ειπώθηκε παραπάνω είναι να εντοπιστεί η στάση θετική, αρνητική ή ουδέτερη των άρθρων που έχουν δημοσιευτεί από τις συγκεκριμένες κύριες εφημερίδες σχετικά με το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

Για να γίνει κάτι τέτοιο αρχικά υπολογίστηκαν συνολικά πόσα άρθρα των συγκεκριμένων εφημερίδων ήταν υπέρ, κατά ή ουδέτερα σε σχέση με το εμβόλιο. Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.10) και το παρακάτω διάγραμμα (Διάγραμμα 3.11) η Ελευθεροτυπία έχει δημοσιεύσει 5 άρθρα που είναι υπέρ του εμβολίου και 2 άρθρα που είναι κατά του εμβολίου. Αντίστοιχα το Έθνος έχει δημοσιεύσει 3 άρθρα θετικά και 1 άρθρο αρνητικό, η Καθημερινή 6 άρθρα θετικά, 1 άρθρο αρνητικό και 1 ουδέτερο άρθρο σε σχέση με το συγκεκριμένο εμβόλιο. Με τη σειρά του το Πρώτο Θέμα έχει δημοσιεύσει 1 άρθρο θετικό και 1 αρνητικό άρθρο όσον αφορά το συγκεκριμένο εμβόλιο, ενώ το Βήμα έχει δημοσιεύσει 4 άρθρα υπέρ του εμβολίου και 1 άρθρο που είναι ουδέτερο. Τέλος τα Νέα έχουν δημοσιεύσει 7 άρθρα υπέρ του εμβολίου.

Site * Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο (Πίνακας 3.10)

	Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο			Total
	υπέρ	κατά	ουδέτερο	
enet.gr	5	2	0	7
ethnos.gr	3	1	0	4
kathimerini.gr	6	1	1	8
protothema.gr	1	1	0	2
tovima.gr	4	0	1	5
ygeia.tanea.gr	7	0	0	7
Total	26	5	2	33

Διάγραμμα 3.11

Στη συνέχεια έγινε προσπάθεια να αναλυθούν οι συγκεκριμένες εφημερίδες σε σχέση με το εάν έχουν περιεχόμενο θετικό, αρνητικό ή ουδέτερο ανάλογα με το εάν είναι έντυπης ή ηλεκτρονικής μορφής.

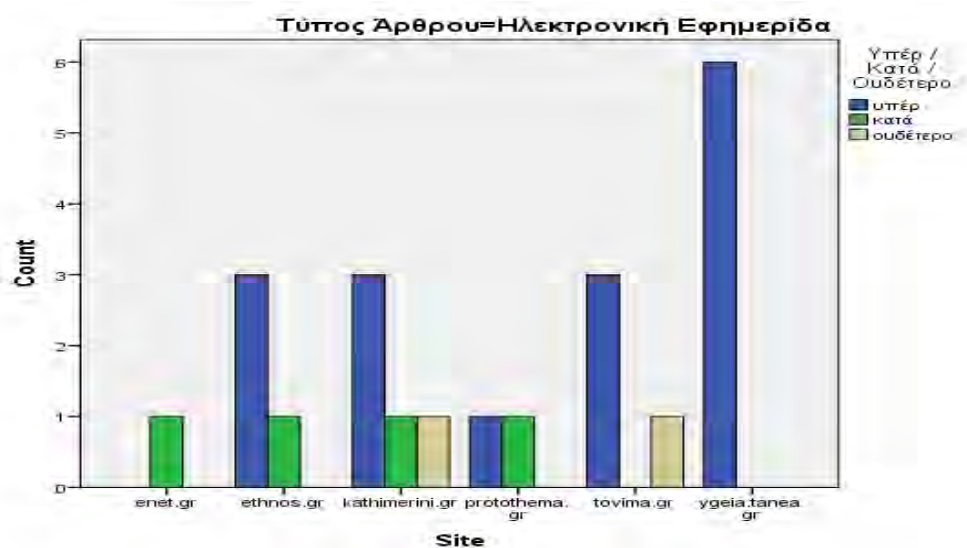
Από τον παρακάτω πίνακα συμπεραίνουμε ότι η Ελευθεροτυπία έχει περισσότερα θετικά άρθρα τα οποία έχει δημοσιεύσει σε έντυπη μορφή. Το Έθνος έχει περισσότερα άρθρα υπέρ του εμβολίου δημοσιευμένα μόνο σε ηλεκτρονική μορφή. Η Καθημερινή αντίστοιχα, έχει περισσότερα θετικά άρθρα δημοσιευμένα όμως εξίσου και σε ηλεκτρονική και σε έντυπη μορφή. Το Πρώτο Θέμα έχει δημοσιευμένα άρθρα μόνο σε ηλεκτρονική μορφή με αναλογία 1 θετικό και 1 αρνητικό. Το Βήμα έχει δημοσιεύσει πιο πολλά θετικά άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή. Τέλος, τα Νέα έχουν πιο πολλά θετικά δημοσιευμένα άρθρα σε ηλεκτρονική μορφή.

Στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 3.11) και στα παρακάτω διαγράμματα (Διάγραμμα 3.12, Διάγραμμα 3.13) φαίνονται αναλυτικότερα τα παραπάνω αποτελέσματα.

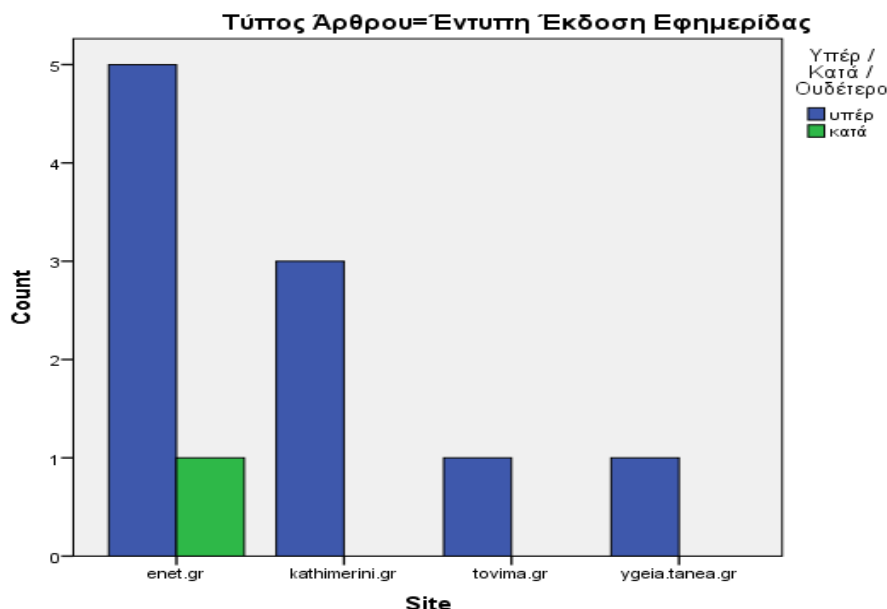
Site * Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο * Τύπος Άρθρου (Πίνακας 3.11)

Τύπος Άρθρου		Υπέρ / Κατά / Ουδέτερο			Total
		υπέρ	κατά	ουδέτερο	
Ηλεκτρονική Εφημερίδα	enet.gr	0	1	0	1
	ethnos.gr	3	1	0	4
	kathimerini.gr	3	1	1	5
	protothema.gr	1	1	0	2
	tovima.gr	3	0	1	4
	ygeia.tanea.gr	6	0	0	6
	Total	16	4	2	22
Έντυπη Έκδοση Εφημερίδας	enet.gr	5	1		6
	kathimerini.gr	3	0		3
	tovima.gr	1	0		1
	ygeia.tanea.gr	1	0		1
	Total	10	1		11
Αθροιστικά	enet.gr	5	2	0	7
	ethnos.gr	3	1	0	4
	kathimerini.gr	6	1	1	8
	protothema.gr	1	1	0	2
	tovima.gr	4	0	1	5
	ygeia.tanea.gr	7	0	0	7
	Total	26	5	2	33

Διάγραμμα 3.12

Διάγραμμα 3.13

3.9 Σχολιασμός Αποτελεσμάτων Εφημερίδων

Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα στα οποία οδηγήθηκε η παραπάνω ανάλυση σε γενικές γραμμές οι εφημερίδες δείχνουν θετική στάση σε σχέση με το εμβόλιο κατά του τραχήλου της μήτρας. Αυτό μπορεί να γίνει κατανοητό από το γεγονός ότι από τα άρθρα 33 κύριων εφημερίδων, τα 26 είναι υπέρ του εμβολίου, τα 5 είναι κατά του εμβολίου και τα 2 είναι ουδέτερα σε σχέση με το εμβόλιο. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι που δικαιολογούν αυτή τη στάση των εφημερίδων μερικοί από τους οποίους αναλύονται παρακάτω.

Τα άρθρα που είναι θετικά έχουν διάφορους λόγους για να τεκμηριώσουν την άποψή τους. Παραδείγματος χάρη η Καθημερινή σε ένα άρθρο που δημοσίευσε στις 30/11/2013, με τίτλο “Ασφαλές το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας”, δήλωσε με μεγάλη σοβαρότητα τα μέχρι τώρα αποτελέσματα του HPV εμβολιασμού. Τόνισε στο άρθρο της ότι τα μέχρι τώρα αποτελέσματα του εμβολιασμού είναι θετικά και οι εκδηλώσεις φοβιών είναι ως επί το πλείστον αναίτιες. Δήλωσε επίσης ότι τα εμβόλια όπως είναι φυσικό ελέγχονται για περαιτέρω παρενέργειες αλλά πέρα από τις τυπικές παρενέργειες που μέχρι σήμερα εμφανίζουν οι εμβολιασμοί δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για επιβλαβής προς τον οργανισμό παρενέργειες.

Η εφημερίδα Τα Νέα εξέδωσε ένα άρθρο στις 10/11/12 με τίτλο “Μπορούμε να εκριζώσουμε τον «εχθρό των νέων»”, στο οποίο τονίζει τα πλεονεκτήματα του εμβολιασμού, μέσα από τα λεγόμενα του κ. Θεόδωρου Αγοραστού, καθηγητή Μαιευτικής και Γυναικολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Έρευνας και Αντιμετώπισης του ιού των Ανθρώπινων Θηλωμάτων (HPV). Κατά τα λεγόμενα του κ. Αγοραστού τα εμβόλια κατά των στελεχών του ιού HPV, είναι αποτελεσματικά έως και 85% λόγω της διασταυρούμενης προστασίας που μπορούν να προσφέρουν, προστατεύοντας και από άλλα στελέχη του ιού.

Ωστόσο υπάρχουν και τα άρθρα που εκφράζουν κάποιες αμφιβολίες σχετικά με την πιστότητά του. Παραδείγματος χάρι όπως αναφέρεται στο “Πρώτο Θέμα” στο άρθρο που δημοσίευσε στις 22/12/09 με τίτλο “ Πιθανές παρενέργειες από το εμβόλιο Gardasil”, δήλωσε ότι έχει προκληθεί ανησυχία λόγω των δηλώσεων που έχουν αναφέρει οι Αυστραλιανοί γιατροί σχετικά με το εμβόλιο Gardasil. Πιο συγκεκριμένα τονίζει ότι σε μελέτες που έχουν γίνει έχει βρεθεί ότι το εμβόλιο Gardasil μπορεί να οδηγήσει σε πρόκλησης συμπτωμάτων σκλήρυνσης κατά πλάκας, κάτι που βέβαια δεν έχει πιστοποιηθεί. Τέλος τονίζει ότι η πρόεδρος του Αυστραλιανού δικτύου Εμβολιασμών Μέριλ Ντόρι, δήλωσε ότι το εμβόλιο κατά του τραχήλου της μήτρας, Gardasil, περιέχει επικίνδυνα επίπεδα αλουμινίου. Παρόμοιο άρθρο έχει δημοσιευτεί και από την εφημερίδα “ Ελευθεροτυπία” την ίδια ημερομηνία 22/12/09.

Η Ελευθεροτυπία έχει επίσης δημοσιεύσει άλλο ένα άρθρο στις 30/09/09 σε έντυπη μορφή, που αναφέρει ότι κοπέλα 14 ετών έχασε τη ζωή της μετά από χορήγηση του εμβολίου κατά του καρκίνου της μήτρας Cervarix. Μετά από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν, αποδείχθηκε ότι δεν υπήρχε άμεση σχέση εμβολίου με το θάνατο της κοπέλας 14 ετών, ωστόσο η παρτίδα των εμβολίων ακυρώθηκε και περαιτέρω έρευνες γίνονται για τυχόν παρενέργειες του συγκεκριμένου εμβολίου.

Τέλος τα άρθρα που ήταν ουδέτερα απέναντι στον εμβολιασμό ήταν αυτά που αν και αποδέχονταν την συμβολή του εμβολίου στην καταπολέμηση του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, ωστόσο είχαν ενδοιασμούς που ως επί το πλείστον αφορούσαν παρενέργειες του εμβολίου αλλά και ζητήματα όπως το κόστος. Σε ένα άρθρο της Καθημερινής που εκδόθηκε στις 04/03/2007 με τίτλο “Επιφυλάξεις για το Εμβόλιο”, ο συγγραφέας τόνισε ότι το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας ελέγχεται για περαιτέρω παρενέργειες όπως αυτές του συνδρόμου Guillain Bare. Ακόμα ο συγγραφέας ανέφερε τις δηλώσεις του κ. Κωνσταντόπουλου, καθηγητή Παιδιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών και Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών. Σύμφωνα με τον κ. Κωνσταντόπουλο τα εμβόλια κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας δεν ξεριζώνουν τον καρκίνο απλά τον μειώνουν σε ίδια επίπεδα με το τεστ – Παπανικολάου και επίσης είναι ακριβά και θα πρέπει οι πολίτες να μην τα επιβαρύνονται οικονομικά, λόγω των αυξημένων φόρων που περιέχει η τιμή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παραπάνω ανάλυση έδειξε ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης φαίνεται να έχουν θετική στάση σε σχέση με τον hrv εμβολιασμό. Αυτό μπορεί να γίνει κατανοητό από το αποτέλεσμα ότι τα άρθρα που είναι υπέρ στο εμβολιασμό φτάνουν το 80,6% του συνόλου των άρθρων. Επιπρόσθετα είναι γεγονός ότι οι ιστότοποι παίζουν σημαντικό ρόλο ως μέσο ενημέρωσης στο διαδίκτυο αφού είναι η κατηγορία που δημοσίευσε τα περισσότερα άρθρα.

Σε μία δεύτερη επιμέρους ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στις πιο δημοφιλείς ελληνικές εφημερίδες, έδειξε ότι και αυτές είναι σε γενικές γραμμές υπέρ του εμβολίου κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, λόγω του θετικού αριθμού δημοσιευμένων άρθρων που συλλέχθηκαν, 26 θετικά άρθρα από τα 33 σύνολο άρθρα των κύριων εφημερίδων. Η ανάλυση αυτή στις εφημερίδες πραγματοποιήθηκε, επειδή όπως είναι γνωστό ήδη από την βιβλιογραφία, οι εφημερίδες παρόλη την ραγδαία εισβολή του διαδικτύου στη ζωή μας, αποτελούν ακόμη και σήμερα ένα από τα βασικότερα μέσα πληροφόρησης του πληθυσμού.[42, 43]

Στο συγκεκριμένο σημείο είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονιστούν και τα αποτελέσματα άλλων συναφών με την συγκεκριμένη εργασία μελετών. Σε μία μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τους Hilton et al, 2010 , για το χρονικό διάστημα ανασκόπησης άρθρων από τον Ιανουάριο 2005 έως τον Δεκέμβριο 2008 σε 15 εφημερίδες στο Ηνωμένο Βασίλειο, βρέθηκε ότι οι εφημερίδες ήταν θετικές σε γενικές γραμμές σε σχέση με το HPV εμβολιαστικό πρόγραμμα.[48] Σε μία άλλη συναφή έρευνα με την παρούσα, που πραγματοποιήθηκε από τους Nakada et al , 2014, στην Ιαπωνία, με παρόμοιο τρόπο με την παρούσα εργασία, βρέθηκε ότι από το 2010 άρχισαν να αυξάνονται τα θετικά και ουδέτερα αποτελέσματα άρθρων όσον αφορά τον HPV εμβολιασμό. Η μελέτη έδειξε ότι κάτι τέτοιο ίσως να οφείλεται στη θετική διαφήμιση του εμβολίου όσον αφορά τα πλεονεκτήματα που προσφέρει και στην υποστήριξη που έδειξαν σ' αυτό οι διασημότητες, ο έντυπος και ο ηλεκτρονικός τύπος. [49] Και στις δύο παραπάνω μελέτες έχει αποδειχθεί επίσης θετική η στάση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης όσον αφορά τον εμβολιασμό κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας.

Από τα αποτελέσματα των παραπάνω αναλύσεων, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα ΜΜΕ παίζουν σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση του πληθυσμού σε θέματα υγείας [2, 3] κάτι που είναι ήδη γνωστό από την βιβλιογραφία, καταλήγουμε στο εξής συμπέρασμα. Συμπεραίνουμε ότι τα ΜΜΕ μπορούν να έχουν θετική επίδραση στην κοινή γνώμη όσον αφορά τον Ελληνικό και Κυπριακό πληθυσμό σε σχέση με την ανάληψη χορήγησης των δύο εμβολίων (Gardasil και Cervarix), που είναι υπεύθυνα για την προστασία των γυναικών από τα δύο στελέχη υψηλού κινδύνου του HPV ιού που σχετίζονται με την πρόκληση καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και από τα δύο πιο κοινά στελέχη για την πρόκληση κονδυλωμάτων στην πρωκτογεννητική περιοχή (Gardasil).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Registries, U.K.a.I.A.o.C. *Cervical cancer incidence statistics*. 2014 11/06/14; Available from: <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/types/cervix/incidence/uk-cervical-cancer-incidence-statistics>.
2. James, C., et al., *Preferences for different sources of information about cancer*. Patient Educ Couns, 1999. **37**(3): p. 273-82.
3. Wood, F., *The Fight for Public Health: Principles & Practice of Media Advocacy (Book)*. Sociology of Health & Illness, 1995. **17**(4): p. 571-573.
4. Association., E.C.C. *HPV vaccination across Europe*. 2009 [cited 2014 21 August]; Available from: [http://www.ecca.info/fileadmin/user_upload/HPV_Vaccination/ECCA HPV Vaccination April 2009.pdf](http://www.ecca.info/fileadmin/user_upload/HPV_Vaccination/ECCA_HP_Vaccination_April_2009.pdf).
5. Θεόδωρος, Α., *HPV-Εμβόλιο: νέα εποχή στην πρόληψη του καρκίνου του τραχήλου*, in *Κοινωνία και υγεία*, Α. Θεόδωρος, Editor 2007, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. p. 19-24.
6.), C.f.D.C.a.P.C. *Genital HPV Infection - Fact Sheet*. 2014; Available from: <http://www.cdc.gov/std/hpv/stdfact-hpv.htm>.
7. Ho, G.Y., et al., *Natural history of cervicovaginal papillomavirus infection in young women*. N Engl J Med, 1998. **338**(7): p. 423-8.
8. Schiffman, M. and P.E. Castle, *Human papillomavirus: epidemiology and public health*. Arch Pathol Lab Med, 2003. **127**(8): p. 930-4.
9. Markowitz, L.E., et al., *Quadrivalent Human Papillomavirus Vaccine: Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP)*. MMWR Recomm Rep, 2007. **56**(RR-2): p. 1-24.
10. Bosch, F.X. and S. de Sanjose, *Chapter 1: Human papillomavirus and cervical cancer--burden and assessment of causality*. J Natl Cancer Inst Monogr, 2003(31): p. 3-13.
11. Munoz, N., et al., *Epidemiologic classification of human papillomavirus types associated with cervical cancer*. N Engl J Med, 2003. **348**(6): p. 518-27.
12. de Villiers, E.-M., et al., *Classification of papillomaviruses*. Virology, 2004. **324**(1): p. 17-27.
13. Habel, M.A., N. Liddon, and J.E. Stryker, *The HPV vaccine: a content analysis of online news stories*. J Womens Health (Larchmt), 2009. **18**(3): p. 401-7.
14. Walboomers, J.M., et al., *Human papillomavirus is a necessary cause of invasive cervical cancer worldwide*. J Pathol, 1999. **189**(1): p. 12-9.

15. Reisinger, K.S., et al., *Safety and persistent immunogenicity of a quadrivalent human papillomavirus types 6, 11, 16, 18 L1 virus-like particle vaccine in preadolescents and adolescents: a randomized controlled trial*. *Pediatr Infect Dis J*, 2007. **26**(3): p. 201-9.
16. Wattleworth, R., *Human papillomavirus infection and the links to penile and cervical cancer*. *J Am Osteopath Assoc*, 2011. **111**(3 Suppl 2): p. S3-10.
17. Roura, E., et al., *Smoking as a major risk factor for cervical cancer and pre-cancer: results from the EPIC cohort*. *Int J Cancer*, 2014. **135**(2): p. 453-66.
18. Marrazzo, J.M., et al., *Genital human papillomavirus infection in women who have sex with women*. *J Infect Dis*, 1998. **178**(6): p. 1604-9.
19. Steben, M. and E. Duarte-Franco, *Human papillomavirus infection: epidemiology and pathophysiology*. *Gynecol Oncol*, 2007. **107**(2 Suppl 1): p. S2-5.
20. Castle, P.E., et al., *Sexual behavior, human papillomavirus type 16 (HPV 16) infection, and HPV 16 seropositivity*. *Sexually Transmitted Diseases*, 2002. **29**(3): p. 182-187.
21. Jacobs, M.V., et al., *Distribution of 37 mucosotropic HPV types in women with cytologically normal cervical smears: The age-related patterns for high-risk and low-risk types*. *International Journal of Cancer*, 2000. **87**(2): p. 221-227.
22. Kjaer, S.K., et al., *Human papillomavirus infection in Danish female sex workers. Decreasing prevalence with age despite continuously high sexual activity*. *Sex Transm Dis*, 2000. **27**(8): p. 438-45.
23. Speck, L.M. and S.K. Tyring, *Vaccines for the prevention of human papillomavirus infections*. *Skin Therapy Lett*, 2006. **11**(6): p. 1-3.
24. Marek, E., et al., *Adolescents' awareness of HPV infections and attitudes towards HPV vaccination 3 years following the introduction of the HPV vaccine in Hungary*. *Vaccine*, 2011. **29**(47): p. 8591-8.
25. MERCK & CO., I. *Gardasil Package Insert*. 2009.
26. NC:GlaxoSmithKine, *Cervarix [package insert]* 2010: Research Triangle Park.
27. Agency, E.M. *Gardasil*. 2010; EPAR summary for the public]. Available from: http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/EPAR_-_Summary_for_the_public/human/000703/WC500021146.pdf.
28. Limia, A. and I. Pachon, *Coverage of human papillomavirus vaccination during the first year of its introduction in Spain*. *Euro Surveill*, 2011. **16**(21).
29. Dinh, T.A., et al., *Attitudes of mothers in Da Nang, Vietnam toward a human papillomavirus vaccine*. *J Adolesc Health*, 2007. **40**(6): p. 559-63.

30. Cortes, J., et al., *Considerations on the clinical application of the human papillomavirus vaccine in Spain*. Hum Vaccin, 2011. **7**(5): p. 585-9.
31. Grabiell, M., et al., *HPV and HPV vaccines: the knowledge levels, opinions, and behavior of parents*. J Community Health, 2013. **38**(6): p. 1015-21.
32. wikipedia.org. HPV. 2011 23 January; Available from: <http://el.wikipedia.org/wiki/HPV>.
33. Papagiannis D, R.G., Symvoulakis EK, Daponte A, Grivea IN, Syrogiannopoulos GA, Hadjichristodoulou C, *Vaccination against human papillomavirus among 865 female students from the health professions in central Greece: a questionnaire- based cross-sectional study*. Journal of Multidisciplinary Healthcare- Dove Press, 2013. **Volume 2013:6**: p. Pages 435—439.
34. Markowitz, L.E., et al., *Human Papillomavirus Vaccine Introduction – The First Five Years*. Vaccine, 2012. **30, Supplement 5**(0): p. F139-F148.
35. wikipedia.org. Μέσα Ενημέρωσης 2014; Available from: http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1_%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82.
36. Hesse, B.W., et al., *Trust and sources of health information: the impact of the Internet and its implications for health care providers: findings from the first Health Information National Trends Survey*. Arch Intern Med, 2005. **165**(22): p. 2618-24.
37. Commission, E. *European Commission Europe's Digital Competitiveness Report: Main achievements of the i2010 strategy 2005–2009* 2010; Available from: https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/digital_competitiveness_report_2009.pdf.
38. *A randomized controlled trial of an information prescription for pediatric patient education on the Internet*. The Journal of pediatrics, 2005. **146**(3): p. 436.
39. Khoo, K., et al., *Health information seeking by parents in the Internet age*. J Paediatr Child Health, 2008. **44**(7-8): p. 419-23.
40. Gray, N.J., et al., *Health information-seeking behaviour in adolescence: the place of the internet*. Soc Sci Med, 2005. **60**(7): p. 1467-78.
41. Bodemer, N., et al., *Do the media provide transparent health information? A cross-cultural comparison of public information about the HPV vaccine*. Vaccine, 2012. **30**(25): p. 3747-56.
42. Slater, M.D., et al., *News coverage of cancer in the United States: a national sample of newspapers, television, and magazines*. J Health Commun, 2008. **13**(6): p. 523-37.

43. Stryker, J.E., C.M. Moriarty, and J.D. Jensen, *Effects of newspaper coverage on public knowledge about modifiable cancer risks*. Health Commun, 2008. **23**(4): p. 380-90.
44. Morahan-Martin, J.M., *How internet users find, evaluate, and use online health information: a cross-cultural review*. Cyberpsychol Behav, 2004. **7**(5): p. 497-510.
45. Calloway, C., et al., *A content analysis of news coverage of the HPV vaccine by U.S. newspapers, January 2002-June 2005*. J Womens Health (Larchmt), 2006. **15**(7): p. 803-9.
46. Anhang, R., et al., *News media coverage of human papillomavirus*. Cancer, 2004. **100**(2): p. 308-314.
47. Cates, J.R., et al., *How Parents Hear About Human Papillomavirus Vaccine: Implications for Uptake*. Journal of Adolescent Health, 2010. **47**(3): p. 305-308.
48. Hilton, S., et al., *Newsprint media representations of the introduction of the HPV vaccination programme for cervical cancer prevention in the UK (2005-2008)*. Soc Sci Med, 2010. **70**(6): p. 942-50.
49. Nakada, H., et al., *Development of a national agreement on human papillomavirus vaccination in Japan: an infodemiology study*. J Med Internet Res, 2014. **16**(5): p. e129.